

COMISIA
EUROPEANĂ

Strasbourg, 14.12.2021
COM(2021) 801 final

2021/0421 (NLE)

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică

{SWD(2021) 452 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

Pactul verde european¹ („Pactul verde”) a lansat o nouă strategie pentru a transforma Uniunea Europeană într-o societate durabilă, echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, circulară și competitivă și cu zero emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050. Acesta subliniază angajamentul Comisiei de a combate schimbările climatice și degradarea mediului și de a îndeplini obiectivele adoptate în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice („Acordul de la Paris”) de a menține creșterea temperaturii globale cu mult sub 2 °C și de a continua eforturile de menținere a acesteia la 1,5 °C. Costul lipsei de acțiune în domeniul politicii climatice și de mediu ar fi imens pentru oameni, în special pentru cei aflați în situații vulnerabile, în ceea ce privește nivelul de trai, sănătatea și bunăstarea. Pentru a avansa către un nivel zero de emisii nete, este nevoie de o tranziție echitabilă ca parte integrantă a Pactului verde, care a subliniat că nicio persoană și niciun loc nu trebuie lăsate în urmă.

În iunie 2021, Consiliul Uniunii Europene și Parlamentul European au adoptat „Legea europeană a climei”², care stabilește obiectivul obligatoriu al neutralității climatice în Uniune până în 2050³, precum și un obiectiv intermediar obligatoriu de reducere internă netă a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % față de nivelurile din 1990, și aceasta până în 2030. Pentru a realiza aceste obiective, Comisia a propus în iulie 2021 pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”. Pachetul cuprinde un set coerent de măsuri sub formă de propuneri legislative. Printre acestea se numără o propunere de instituire a unui nou Fond pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice⁴, în valoare de 72,2 miliarde EUR pentru perioada 2025-2032, pentru a sprijini gospodăriile vulnerabile, utilizatorii de transport și microîntreprinderile afectate de introducerea comercializării certificatelor de emisii pentru combustibilii utilizați în transportul rutier și în clădiri.

Echitatea și solidaritatea sunt principii definitorii ale Pactului verde european. La nivel internațional, statele membre au aprobat în special obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU și Acordul de la Paris, care se referă la „*imperativele unei tranziții juste a forței de muncă și ale creării unor locuri de muncă decente și de calitate*”. Acest lucru este confirmat și în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Acordul de la Paris, cu Agenda strategică 2019-2024 a Consiliului European și cu articolul 2 alineatul (2) din Legea europeană a climei, precum și cu Pilonul european al drepturilor sociale. Orientările Organizației Internaționale a Muncii (OIM) pentru o tranziție justă către economii și societăți durabile din punctul de vedere al mediului pentru toți oferă, de asemenea, un cadru de politică stabilit la nivel internațional pentru o tranziție justă. În plus, statele membre și partenerii sociali au aprobat Declarația din Silezia privind solidaritatea și tranziția echitabilă din 2018, adoptată în cadrul

¹ Comunicarea Comisiei „Pactul verde european”, COM(2019) 640 final.

² Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) (JO L 243, 9.7.2021, p. 1).

³ În vederea atingerii obiectivului pe termen lung privind temperatura, prevăzut la articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Acordul de la Paris.

⁴ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice, COM(2021) 568 final.

COP-24 de la Katowice, și Declarația din 2021 privind sprijinirea condițiilor pentru o tranziție justă pe plan internațional, adoptată în cadrul COP-26 de la Glasgow.

Pentru reușita tranziției verzi, sunt necesare măsuri de politică în sprijinul cetățenilor și al participării lor active. Viziunea pentru o tranziție echitabilă către o Europă socială puternică și neutră din punct de vedere climatic reflectă cele 20 de principii ale Pilonului european al drepturilor sociale, care au fost proclamate la summitul de la Göteborg din noiembrie 2017, și cuprind „cadru de reglementare în materie de politici sociale” pentru piețe ale muncii și sisteme de protecție socială echitabile și funcționale în Europa secolului al XXI-lea. Punerea în aplicare a pilonului va sprijini o tranziție echitabilă, care este esențială pentru asigurarea coeziunii sociale. Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale⁵ vizează mobilizarea forțelor la toate nivelurile pentru a transforma principiile în acțiuni concrete. Acesta stabilește trei obiective principale ale UE pentru 2030 în domeniul ocupării forței de muncă, al competențelor și al reducerii sărăciei, care au fost salutate de liderii UE în Declarația de la Porto din mai și de Consiliul European din iunie 2021. Planul de acțiune subliniază necesitatea de a consolida dimensiunea socială europeană în toate politicile Uniunii pentru a se asigura că tranziția către neutralitatea climatică este echitabilă și justă din punct de vedere social.

Însoțită de politici adecvate, tranziția ar putea crea aproximativ 1 milion de locuri de muncă în UE până în 2030⁶ și 2 milioane de locuri de muncă până în 2050⁷. Ar putea crea în special locuri de muncă cu un nivel de calificare și de remunerare mediu⁸, cu impacturi diferite la nivelul țărilor, regiunilor și sectoarelor. Acest lucru ar putea contribui la atenuarea polarizării locurilor de muncă rezultată din alte megatendințe, în special digitalizarea, la creșterea veniturilor și la reducerea sărăciei în general⁹. Astfel cum s-a subliniat în evaluările impactului care însoțesc Planul privind obiectivul climatic pentru 2030 și în propunerile legislative din pachetul „Pregătiți pentru 55”, realocarea semnificativă a forței de muncă în cadrul sectoarelor și între sectoare va necesita investiții la scară largă în recalificare și perfecționare. De exemplu, deși se estimează că, până în 2030, în UE ar putea fi create 160 000 de locuri de muncă suplimentare în sectorul construcțiilor prin intermediul tranziției climatice¹⁰, lacunele în materie de competențe sunt vizibile în prezent în ceea ce privește

⁵ Comunicarea Comisiei „Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale”, COM(2021) 102 final, 4 martie 2021.

⁶ Conform evaluării impactului care însoțește Planul privind obiectivul climatic pentru 2030 [SWD(2020) 176 final].

⁷ Comisia Europeană (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019” (Creștere durabilă pentru toți: opțiuni pentru viitorul Europei sociale, Evoluții privind ocuparea forței de muncă și evoluții sociale în Europa – ediția 2019), 4 iulie 2019. Pe baza analizei aprofundate care însoțește Comunicarea Comisiei COM(2018) 773.

⁸ Eurofound (2019), „Energy scenario: Employment implications of the Paris Climate Agreement” (Scenariul energetic: implicații ale Acordului de la Paris privind clima asupra ocupării forței de muncă), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg.

⁹ Comisia Europeană (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019” (Creștere durabilă pentru toți: opțiuni pentru viitorul Europei sociale, Evoluții privind ocuparea forței de muncă și evoluții sociale în Europa – ediția 2019), capitolul 5 „Towards a greener future: employment and social impacts of climate change policies” (Către un viitor mai verde: impactul politicilor privind schimbările climatice din punct de vedere social și al ocupării forței de muncă), 4 iulie 2019.

¹⁰ Comunicarea Comisiei Europene: Un val de renovări pentru Europa – ecologizarea clădirilor, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea condițiilor de trai, SWD(2020) 550 final, 14 octombrie 2021. Având în vedere nevoile în materie de investiții în renovare de 275 de miliarde EUR anual, astfel cum se menționează în comunicare, precum și capacitatea investițiilor în modernizare și eficiență energetică de a crea 9-20 de

ocupațiile legate de proiectarea, tehnologiile și materialele verzi din acest sector. Politicile însoțitoare adecvate pot reduce și chiar preveni sărăcia energetică, care rezultă dintr-o combinație de venituri mici și o cotă ridicată din venitul net cheltuită pentru energie și eficiență energetică scăzută. În plus, acestea pot promova accesul la opțiuni de transport și mobilitate la prețuri convenabile și cu emisii scăzute, pot combate excluziunea socială și inegalitățile socioeconomice, regionale și în materie de sănătate, pot îmbunătăți sănătatea și bunăstarea și pot promova egalitatea în general și pentru persoanele defavorizate în particular.

Pentru a atinge pe deplin potențialul social și de ocupare a forței de muncă al tranziției verzi, este esențial să se utilizeze toate instrumentele disponibile și să se pună în aplicare politici de însoțire adecvate la nivelul UE, al statelor membre, precum și la nivel regional și local. În schimb, în absența unor politici sociale și de ocupare a forței de muncă bine concepute, există riscuri socioeconomice. Prin urmare, este esențial ca autoritățile responsabile să pună în aplicare politicile adecvate și să facă acest lucru fără a submina stimulentele pentru schimbările în materie de investiții și consum impuse de tranziție. Este important ca astfel de mecanisme să fie însoțite de măsuri care să asigure o guvernare favorabilă incluziunii și implicarea activă a celor mai afectați de tranziția verde.

Deși statele membre au pus în aplicare și pregătesc o multitudine de acțiuni pentru a promova o tranziție echitabilă către neutralitatea climatică, există posibilitatea de a îmbunătăți și mai mult elaborarea politicilor care sprijină o tranziție verde echitabilă și de a asigura coerența eforturilor între diferitele instrumente disponibile la nivelul UE și la nivel național (a se vedea secțiunea următoare). Prin urmare, Comisia a anunțat, ca parte a pachetului legislativ „Pregătiți pentru 55”, o propunere de recomandare a Consiliului, până la sfârșitul anului 2021, pentru a oferi orientări suplimentare statelor membre cu privire la modul optim de abordare a aspectelor sociale și de ocupare a forței de muncă ale tranziției verzi. În paralel cu punerea în aplicare a Pactului verde european, Comisia monitorizează îndeaproape și evoluțiile pe termen scurt de pe piețele energiei determinate în principal de evoluțiile de pe piața mondială, iar la 13 octombrie 2021 a prezentat o comunicare intitulată „Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei”, care prezintă măsuri imediate de protecție a consumatorilor și a întreprinderilor¹¹. Prezenta propunere a fost, de asemenea, menționată în comunicarea respectivă drept cadru de politică pentru sprijinirea unei tranziții verzi echitabile pe termen mediu și pentru consolidarea rezilienței la orice evoluție viitoare a prețurilor.

- **Coerența cu dispozițiile de politică existente în domeniul de politică privind ocuparea forței de muncă, competențe, aspecte sociale și distributive ale tranziției verzi**

În conformitate cu Orientările politice ale Comisiei pentru perioada 2019-2024¹², Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale subliniază că, în noul „cadru de reglementare în materie de politici sociale”, drepturile sociale și dimensiunea socială europeană trebuie consolidate în toate politicile Uniunii, astfel cum sunt consacrate în tratate, în special la articolul 3 din TUE și la articolul 9 din TFUE, pentru a trece la un deceniu mai verde și mai digital, în care europenii să poată prospera. La rândul său, Pactul verde european

locuri de muncă la fiecare milion de dolari investiți [SWD(2021) 623 final], cifra ar putea fi semnificativ mai mare.

¹¹ COM(2021) 660 final.

¹² „O Uniune mai ambițioasă: Programul meu pentru Europa” – Orientări politice pentru viitoarea Comisie Europeană 2019-2024, 16.7.2019, președinta von der Leyen.

prevede integrarea durabilității în toate politicile UE, în special prin urmărirea finanțării verzi și a investițiilor și prin asigurarea unei tranziții echitabile.

Recomandarea Comisiei privind sprijinul activ eficace pentru ocuparea forței de muncă în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 (EASE)¹³ a subliniat că UE și statele membre trebuie să acționeze împreună pentru a promova o redresare dinamică, generatoare de locuri de muncă și favorabilă incluziunii și pentru a facilita tranziția verde și digitală pe piața europeană a muncii. Orientările din 2020 pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre¹⁴ menționează că măsurile de politică trebuie să combine măsuri de stimulare a cererii de forță de muncă, de creștere a ofertei de forță de muncă, de ameliorare a accesului la locuri de muncă, aptitudini și competențe și de îmbunătățire a funcționării piețelor forței de muncă și a eficacității dialogului social, ținând seama, în același timp, de impactul lor asupra mediului, asupra ocupării forței de muncă și de impactul social. Propunerea de raport comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2022 subliniază că investițiile în perfecționare și recalificare reprezintă o prioritate absolută pentru a promova o redresare favorabilă incluziunii și pentru a sprijini tranziția digitală și tranziția verde¹⁵. Statele membre sunt invitate, printre altele, să introducă instrumente de sprijin pentru realocarea forței de muncă, de exemplu prin stimulente de angajare și prin cursuri de formare bine concepute, în special către economia verde și digitală, protejând în același timp lucrătorii în timpul tranziției. Acest lucru este în concordanță cu recomandările anterioare ale Consiliului, cum ar fi cele privind consolidarea Garanției pentru tineret¹⁶ și privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență¹⁷.

În cadrul Regulamentului privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice¹⁸, statele membre elaborează planuri naționale integrate privind energia și clima (PNEC), care acoperă perioade de 10 ani, ținând seama de perspectiva pe termen lung și de cele cinci dimensiuni ale uniunii energetice, și anume: securitatea energetică, piața internă a energiei, eficiența energetică, decarbonizarea, cercetarea, inovarea și competitivitatea. Aceste PNEC sunt actualizate la 5 ani de la prima prezentare a PNEC și, ulterior, o dată la 10 ani. În temeiul articolului 3 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice, în cazul în care un stat membru constată că are un număr semnificativ de gospodării afectate de sărăcia energetică, acesta trebuie să includă în planul său un obiectiv indicativ național de reducere a sărăciei energetice, împreună cu un termen până la care trebuie îndeplinite obiectivele, precum și o serie de politici și măsuri pentru combaterea sărăciei energetice, inclusiv măsuri de politică socială și alte programe naționale relevante¹⁹. Deși mai multe state membre au elaborat inițiative concrete menite să combată sărăcia energetică și/sau să sprijine consumatorii vulnerabili, care ar putea aborda și

¹³ Recomandarea (UE) 2021/402 a Comisiei din 4 martie 2021 referitoare la un sprijin activ eficace pentru ocuparea forței de muncă în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 (EASE) (JO L 80, 8.3.2021, p. 1).

¹⁴ Decizia (UE) 2020/1512 a Consiliului din 13 octombrie 2020 (JO L 344, 19.10.2020, p. 22).

¹⁵ COM(2021) 743 final, Propunere de raport comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2022.

¹⁶ Recomandarea Consiliului din 30 octombrie 2020 privind „O punte către locuri de muncă – consolidarea Garanției pentru tineret” și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret (JO C 372, 4.11.2020, p. 1).

¹⁷ Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență (JO C 417, 2.12.2020, p. 1).

¹⁸ JO L 328, 21.12.2018, p. 1.

¹⁹ Articolul 8 alineatul (4) din propunerea de reformare a DEE solicită, de asemenea, statelor membre să includă informații privind măsurile de eficiență energetică și economiile de energie la nivelul utilizării finale realizate în rândul persoanelor afectate de sărăcie energetică, al clienților vulnerabili și, acolo unde este cazul, al persoanelor care trăiesc în locuințe sociale.

potențialele efecte distributive ale politicilor climatice²⁰, în evaluarea sa din 2020 a PNEC-urilor finale Comisia a concluzionat²¹ că „[m]arii majorității a statelor membre încă îi rămâne să elaboreze strategii și obiective mai clare, printr-o abordare transversală care să identifice și să măsoare consecințele sociale, legate de ocuparea forței de muncă și de competențe, precum și alte efecte distributive ale tranziției energetice și să acorde o atenție corespunzătoare modului de abordare a acestor provocări”.

În temeiul Regulamentului privind dispozițiile comune²², care acoperă, printre altele, Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european Plus (FSE+), Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă (FTJ), statele membre trebuie să țină seama de conținutul PNEC-urilor lor integrate și de recomandările Comisiei privind aceste planuri, pentru programele lor, inclusiv în cursul evaluării la jumătatea perioadei. Planurile teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ) din cadrul FTJ trebuie să se axeze pe abordarea impactului socioeconomic al tranziției în anumite teritorii care se bazează pe combustibili fosili sau pe activități industriale cu emisii ridicate de gaze cu efect de seră și să includă o secțiune generală privind procesul național de tranziție bazat pe PNEC. Platforma pentru o tranziție justă a fost creată pentru a sprijini toate părțile interesate relevante să utilizeze resursele Mecanismului pentru o tranziție justă. Pe lângă Fondul pentru o tranziție justă (pilonul 1), aceasta conține o schemă specifică în cadrul InvestEU (pilonul 2) și o facilitate de împrumut pentru sectorul public (pilonul 3).

Având în vedere că trei dintre cei șase piloni care stabilesc domeniul de aplicare al Mecanismului de redresare și reziliență se concentrează pe elemente sociale, planurile naționale de redresare și reziliență (PNRR) din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) prezintă un număr semnificativ de reforme și investiții care abordează aspectele tranziției echitabile atât în ceea ce privește reformele, cât și investițiile. Planurile naționale și programele operaționale urmează să fie puse în aplicare în cadrul actualei perioade de finanțare. Deși reformele și investițiile sunt concepute astfel încât să aibă un impact de durată, din cauza duratei limitate, ele nu prevăd o abordare pe deplin cuprinzătoare privind tranziția echitabilă la nivel național după 2027, în special având în vedere obiectivele UE în materie de climă.

Alte surse de finanțare disponibile sprijină și alte acțiuni complementare în acest domeniu, inclusiv ERASMUS+, Fondul european de ajustare la globalizare pentru lucrătorii disponibilizați (FEG), Asistența de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU), Fondul pentru modernizare și veniturile din licitații în cadrul schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS), programul LIFE+ și programul Orizont Europa. În special, Regulamentul FSE+²³ prevede că FSE+ urmărește să contribuie, în conformitate cu obiectivele sale specifice prevăzute la articolul 4 alineatul (1), la obiectivele legate de o Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de dioxid de carbon, prin

²⁰ Eurofound (2021), „Distributional impacts of climate policies in Europe” (Impactul distributiv al politicilor climatice în Europa), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg.

²¹ COM(2020) 564 final.

²² Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (JO L 231, 30.6.2021, p. 159).

²³ Regulamentul (UE) 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului social european Plus (FSE+) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1296/2013 (JO L 231, 30.6.2021, p. 21).

îmbunătățirea sistemelor de educație și de formare necesare pentru adaptarea competențelor și a calificărilor, perfecționare, inclusiv a forței de muncă, și crearea de noi locuri de muncă în sectoarele legate de mediu, climă, energie, economia circulară și bioeconomie.

O serie de alte strategii și planuri de acțiune contribuie la o tranziție verde echitabilă. Agenda Europeană pentru competențe din 2020²⁴ are scopul de a oferi cetățenilor posibilitatea de a învăța și de a se asigura că dețin competențe pentru dubla tranziție. În Agenda pentru competențe, Comisia anunță un set de acțiuni menite să sprijine dobândirea de competențe pentru tranziția verde, inclusiv în ceea ce privește conturile personale de învățare pe tot parcursul vieții²⁵, o abordare europeană pentru micro-certIFICATE²⁶ și învățarea în vederea durabilității mediului²⁷. Pactul privind competențele²⁸ urmărește să mobilizeze părțile interesate din sectorul privat și cel public să întreprindă acțiuni concrete pentru perfecționarea și recalificarea persoanelor de pe piața muncii și, atunci când este relevant, să își unească eforturile în cadrul parteneriatelor. La sfârșitul lunii noiembrie 2021, au fost instituite cinci astfel de parteneriate²⁹, care s-au angajat la perfecționarea și recalificarea a 1,5 milioane de persoane în următorii ani. La sfârșitul lunii noiembrie 2021, Pactul privind competențele reunea peste 500 de membri, inclusiv organizații sectoriale de afaceri, întreprinderi mari și mici, universități, furnizori de EFP, parteneri sociali, camere de comerț, autorități regionale și locale și servicii publice și private de ocupare a forței de muncă. Noua strategie industrială actualizată a UE sprijină crearea de locuri de muncă în economia verde, stipulând, de exemplu, rolul important al investițiilor în competențe, al agilității parteneriatelor public-privat, al cooperării în stimularea dialogului social, precum și al creării de locuri de muncă verzi, de exemplu, prin intermediul diferitelor alianțe la nivel european, în special în ceea ce privește bateriile, hidrogenul curat, materialele plastice circulare și materiile prime. Noua agendă privind consumatorii³⁰ urmărește să sprijine tranziția verde pentru a capacita și a sprijini fiecare consumator și pentru a-i permite, indiferent de situația sa financiară, să joace un rol activ în tranziția verde, fără a impune un stil de viață specific și fără discriminare socială³¹.

În plus, viziunea pe termen lung pentru zonele rurale ale UE³² urmărește să facă zonele rurale mai puternice, mai conectate, mai reziliente și mai prospere, inclusiv prin tranziția verde. În final, cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor pentru

²⁴ Comunicare a Comisiei „Agenda europeană pentru competențe în scopul promovării competitivității durabile, a echității sociale și a rezilienței”, COM(2020) 274 final, 1 iulie 2020.

²⁵ Propunere de recomandare a Consiliului privind conturile personale de învățare, COM(2021) 773 final, 8 decembrie 2021.

²⁶ Propunere de recomandare a Consiliului privind o abordare europeană a micro-certificatelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de inserție profesională, COM(2021) 770 final, 8 decembrie 2021.

²⁷ Propunere de recomandare a Consiliului privind învățarea în vederea durabilității mediului, COM(2021) 557 final, 8 decembrie 2021.

²⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en>.

²⁹ Acestea vizează următoarele ecosisteme industriale: industria autovehiculelor; industria microelectronică; industria aerospațială și de apărare; construcția de nave; energia din surse regenerabile offshore.

³⁰ Comunicare a Comisiei „Noua agendă privind consumatorii – Consolidarea rezilienței consumatorilor pentru o redresare durabilă”, COM(2020) 696 final.

³¹ Astfel cum s-a anunțat în Noua agendă privind consumatorii, Comisia va prezenta o propunere legislativă menită să consolideze rolul consumatorilor în tranziția verde.

³² Comunicare a Comisiei „O viziune pe termen lung pentru zonele rurale ale UE – Către zone rurale mai puternice, conectate, reziliente și prospere până în 2040”, COM(2021) 345 final.

perioada 2020-2030 stabilește șapte obiective la nivelul UE de îndeplinit până în 2030, printre care sporirea accesului egal efectiv la locuințe desegregate adecvate și la servicii esențiale³³.

- **Coerența cu alte politici ale Uniunii**

Echitatea socială este integrată în elaborarea propunerilor legislative din pachetul „Pregătiți pentru 55”. În special, propunerea de revizuire a Directivei privind impozitarea energiei³⁴ oferă posibilități de scutire temporară a gospodăriilor vulnerabile de la plata unor impozite mai mari pe energie. Reformarea propusă a Directivei privind eficiența energetică³⁵ și a Directivei privind performanța energetică a clădirilor³⁶, precum și propunerea de revizuire a Directivei privind energia din surse regenerabile³⁷ stimulează economiile de energie, care pot fi instrumente puternice pentru reducerea sărăciei energetice. În plus, aplicarea principiului „eficiența energetică înainte de toate” va garanta că grupurile dezavantajate din punct de vedere economic vor beneficia de pe urma faptului că soluțiile de eficiență energetică vor fi considerate prima opțiune în deciziile de politică, de planificare și de investiții, precum și în alte domenii de politică. Propunerea de reformare a Directivei privind eficiența energetică include, de asemenea, o obligație specifică pentru statele membre de a sprijini gospodăriile sărace din punct de vedere energetic și gospodăriile vulnerabile să realizeze economii de energie. Propunerea de regulament privind infrastructura pentru combustibili alternativi³⁸ va asigura faptul că infrastructurile de încărcare și de realimentare pentru vehiculele cu emisii zero vor ajunge în toate regiunile Europei și vor fi accesibile tuturor.

În plus, deși fiecare stat membru va trebui să contribuie la obiectivul mai ambițios de reducere a emisiilor, se iau în considerare puncte de plecare diferite și capacități diferite. Instrumente precum Regulamentul privind partajarea eforturilor³⁹ vizează o repartizare echitabilă a eforturilor între statele membre, pentru a asigura solidaritatea între statele membre și regiuni. Fondul pentru modernizare⁴⁰ sprijină 10 state membre ale UE cu venituri mai scăzute în tranziția lor către neutralitatea climatică, contribuind la modernizarea sistemelor lor energetice

³³ Comunicare a Comisiei „Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor pentru perioada 2020-2030”, COM(2020) 620 final.

³⁴ Propunere de directivă a Consiliului privind restructurarea cadrului Uniunii de impozitare a produselor energetice și a energiei electrice (reformare), COM(2021) 563 final.

³⁵ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind eficiența energetică (reformare), COM(2021) 558 final.

³⁶ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor [astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/844 din 30 mai 2018], COM(2021) 802 final.

³⁷ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului, a Regulamentului (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Directivei 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului, COM(2021) 557 final.

³⁸ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi și de abrogare a Directivei 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului, COM(2021) 559 final.

³⁹ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2018/842 privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 în vederea unei contribuții la acțiunile climatice de respectare a angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris, COM(2021) 555 final.

⁴⁰ Directiva (UE) 2018/410 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2018 de modificare a Directivei 2003/87/CE în vederea rentabilizării reducerii emisiilor de dioxid de carbon și a sporirii investițiilor în acest domeniu și a Deciziei (UE) 2015/1814 (Text cu relevanță pentru SEE.) (JO L 76, 19.3.2018, p. 3).

și la îmbunătățirea eficienței energetice. Fondul pentru o tranziție justă⁴¹ este conceput pentru a aborda impactul social și economic al tranziției verzi, concentrându-se asupra regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se confruntă cu cele mai mari provocări în timpul tranziției.

Fondul pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice propus va contribui la atenuarea impactului asupra gospodăriilor vulnerabile, a utilizatorilor de transport și a microîntreprinderilor care sunt afectate în mod semnificativ de creșterea prețurilor la combustibilii fosili ca urmare a introducerii comercializării certificatelor de emisii pentru combustibilii utilizați în clădiri și în transportul rutier. Acesta va promova echitatea și solidaritatea între statele membre și în interiorul acestora, atenuând în același timp riscul de sărăcie energetică și provocările din domeniul transporturilor și completând mecanismele existente. Fondul va sprijini gospodăriile când investesc în eficiența energetică și în încălzirea și răcirea curată a clădirilor, inclusiv integrarea energiei din surse regenerabile, și va finanța, de asemenea, accesul la mobilitatea cu emisii zero și cu emisii scăzute. Dacă este necesar, în așteptarea impactului investițiilor asupra reducerii emisiilor și a facturilor la energie ale grupurilor vulnerabile, fondul va permite statelor membre să finanțeze măsuri care să ofere sprijin temporar direct pentru venit gospodăriilor vulnerabile și gospodăriilor formate din utilizatori de transport vulnerabili, pentru a reduce impactul imediat al creșterii prețului combustibililor fosili care rezultă din includerea clădirilor și a transportului rutier în domeniul de aplicare al Directivei 2003/87/CE.

În plus, astfel cum s-a subliniat în evaluarea impactului care însoțește Planul privind obiectivul climatic pentru 2030 și în unele dintre inițiativele pachetului legislativ „Pregătiți pentru 55”, statele membre pot utiliza în continuare veniturile generate de licitațiile certificatelor UE ETS, de taxele și impozitele aplicate prețurilor la energie, precum și din taxele de mediu, pentru a sprijini grupurile dezavantajate.

2. TEMEIUL JURIDIC, SUBSIDIARITATEA ȘI PROPORȚIONALITATEA

• Temei juridic

Propunerea se întemeiază pe articolul 292 din TFUE, coroborat cu articolul 149 din TFUE și cu articolul 166 din TFUE.

• Subsidiaritatea (în cazul competenței neexclusive)

Statele membre vor concepe și vor selecta măsurile și investițiile pentru a asigura o tranziție echitabilă către neutralitatea climatică, inclusiv măsurile specifice pe care le pot propune în cadrul finanțării, al instrumentelor de politică și al mecanismelor de guvernare existente.

• Proporționalitate

Sunt necesare acțiuni la nivelul Uniunii pentru a realiza o tranziție verde rapidă și solidă, care să îndeplinească obiectivele obligatorii adoptate în Legea europeană a climei, fără a lăsa pe nimeni în urmă, în conformitate cu Pactul verde european, cu Agenda strategică 2019-2024 a Consiliului European, cu raportul Parlamentului European referitor la „O Europă socială puternică pentru tranziții juste”⁴², cu raportul Comitetului Economic și Social European pe

⁴¹ Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă (JO L 231, 30.6.2021, p. 1).

⁴² Rezoluția Parlamentului European din 17 decembrie 2020 referitoare la o Europă socială puternică pentru tranziții juste [2020/2084(INI)].

tema „Niciun pact verde fără un pact social”⁴³ și cu Avizul Comitetului Regiunilor - „O Europă socială puternică pentru tranziții juste”⁴⁴. În acest sens, este necesar, de asemenea, ca provocările sociale și în materie de ocupare a forței de muncă generate de tranziția verde să fie abordate în mod coerent și eficient în toate statele membre.

În conformitate cu evaluarea realizată de Comisie la nivelul UE cu privire la versiunile finale ale planurilor naționale integrate privind energia și clima, publicată în septembrie 2020⁴⁵, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura o tranziție energetică nepoluantă și echitabilă în regiunile cele mai afectate. Orientările pentru statele membre par a fi necesare și proporționale, având în vedere amploarea și efectele acțiunii propuse.

Pentru a evita o sarcină administrativă inutilă pentru statele membre, punerea în aplicare a orientărilor de politică prevăzute în prezenta recomandare va fi monitorizată prin intermediul procesului semestrului european și al altor procese existente, în special guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice, după caz.

- **Alegerea instrumentului**

Instrumentul propus este o propunere de recomandare a Consiliului, care respectă principiile subsidiarității și proporționalității. El se bazează pe corpusul existent al legislației Uniunii Europene și este în concordanță cu tipul de instrumente disponibile pentru acțiunea Uniunii în domeniul ocupării forței de muncă și al politicii sociale. Acesta stabilește măsurile care trebuie luate în considerare de către statele membre și oferă o bază solidă pentru cooperarea la nivelul Uniunii Europene în acest domeniu, respectând totodată pe deplin competența statelor membre în domeniile de politică relevante.

3. REZULTATE ALE EVALUĂRILOR EX-POST, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRII IMPACTULUI

- **Evaluările ex-post/verificarea adecvării legislației existente**

Nu se aplică.

- **Consultările cu părțile interesate**

Serviciile Comisiei au întreprins deja o serie de activități de consultare generală și de consultare specifică privind tranziția verde, inclusiv aspectele sale sociale și privind ocuparea forței de muncă, în special prin:

- consultări specifice, precum și consultări publice online în contextul pachetelor legislative „Pregătiți pentru 55” în iulie 2021 și decembrie 2021 (de exemplu, sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii, Directiva privind impozitarea energiei, Directiva privind eficiența energetică, Directiva privind performanța energetică a clădirilor și altele);
- reuniuni bilaterale/multilaterale ale părților interesate, incluzând peste 50 de reuniuni privind revizuirea ETS, în special în contextul pachetului adoptat la 14 iulie 2021;

⁴³ Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Niciun pact verde fără un pact social” (aviz din proprie inițiativă), EESC 2020/01591 (JO C 341, 24.8.2021, p. 23).

⁴⁴ Avizul Comitetului European al Regiunilor „O Europă socială puternică pentru tranziții juste”, COR 2020/02167 (JO C 440, 18.12.2020, p. 42).

⁴⁵ COM(2020) 564 final.

- o consultare publică deschisă online cu privire la Planul privind obiectivul climatic pentru 2030 (martie-iunie 2020; peste 1 000 de răspunsuri), în urma unei consultări de patru săptămâni privind evaluarea inițială a impactului.

Pentru pregătirea prezentei propuneri de recomandare a Consiliului, Comisia a desfășurat, în octombrie și noiembrie 2021, **consultări specifice și schimburi de opinii** cu Comitetul pentru ocuparea forței de muncă (EMCO), Comitetul pentru protecție socială (CPS), Comitetul pentru politică economică (CPE), partenerii sociali europeni și organizațiile societății civile active în domeniul dizabilităților și al politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă.

Consultările au oferit un sprijin larg pentru o inițiativă care abordează aspectele sociale și de ocupare a forței de muncă ale tranziției, asigurându-se că nimeni nu este lăsat în urmă. Mai precis, părțile au convenit în general asupra necesității mai multor elemente: pachete de politici cuprinzătoare pentru realizarea unei tranziții echitabile, inclusiv măsuri pentru perfecționare și recalificare; utilizarea corectă a politicilor și a instrumentelor de finanțare existente, evitând suprapunerile și sarcinile administrative; o mai bună înțelegere a impactului social și a impactului asupra ocupării forței de muncă al politicilor privind schimbările climatice, inclusiv efectele asupra calității locurilor de muncă, precum și monitorizarea și raportarea aferente pe baza unor date aferente realităților cotidiene și a unor indicatori relevanți; integrarea egalității, alături de solicitări legate de sporirea fondurilor și consolidarea capacităților, în special pentru IMM-uri; integrarea în mecanismele de guvernanță existente și implicarea partenerilor sociali și a societății civile în conceperea și punerea în aplicare a strategiilor privind schimbările climatice și a strategiilor de finanțare pentru tranziții echitabile.

De asemenea, Comisia a lansat **o cerere deschisă de contribuții** în perioada 29 octombrie 2021-19 noiembrie 2021, după ce a primit 66 de contribuții din partea unui spectru larg de părți interesate: autorități publice, parteneri sociali europeni și naționali, organizații ale societății civile din domeniul afacerilor sociale, dar și organizații din domeniul climei și al mediului, precum și instituții academice și de cercetare.

În general, respondenții au manifestat un sprijin puternic pentru o strategie pe termen lung privind tranziția verde și au salutat accentul pus pe aspectele sociale și legate de ocupare a forței de muncă. Mai precis, problema impactului potențial asupra inegalităților, a locurilor de muncă și a competențelor a fost ridicată în mai multe contribuții, cu un interes general pentru asigurarea unei finanțări adecvate, precum și a asistenței tehnice cu privire la instrumentele de finanțare disponibile pentru statele membre, cu accent special asupra regiunilor, sectoarelor și grupurilor vulnerabile. Contribuțiile au evidențiat, de asemenea, necesitatea sporită de a investi în inițiative de recalificare și perfecționare, în consolidarea capacităților și în infrastructuri. A existat un sprijin larg pentru consolidarea dialogului social și a negocierilor colective, unii respondenți solicitând dreptul lucrătorilor la informare, consultare și codecizie. În plus, marea majoritate a contribuțiilor au subliniat necesitatea unei cartografieri și analize detaliate. Alte aspecte au fost menționate în numeroase contribuții, în special măsurile de sprijin direct pentru venituri acordat lucrătorilor vulnerabili și a gospodăriilor, accesul la servicii esențiale, inclusiv transportul, asigurarea sănătății și securității la locul de muncă, adaptate la „locurile de muncă verzi”.

- **Obținerea și utilizarea expertizei**

Comisia Europeană colectează expertiză în domeniul social, al ocupării forței de muncă și al politicilor conexe, printre altele prin intermediul Observatorului situației sociale (SSM)⁴⁶, pentru a promova cunoștințele în domeniul politicii sociale, al protecției sociale și al ocupării forței de muncă, realizând în același timp cercetări relevante pentru politici și bazate pe date concrete cu privire la situația socioeconomică actuală din UE. SSM acoperă patru domenii principale de cercetare: sărăcia, inegalitatea veniturilor, inegalitățile sociale, sănătatea și bunăstarea; ocuparea forței de muncă, șomajul și rezultatele în ceea ce privește participarea la piața forței de muncă; politicile privind statul social, politicile sociale și politicile privind piața muncii și efectele distributive și asupra pieței muncii ale megatendințelor.

În continuarea seriei de evenimente pe această temă, SSM a organizat în noiembrie 2021 seminarul său anual de cercetare, intitulat „Aspecte sociale și legate de muncă ale tranziției către neutralitatea climatică”. Evenimentul s-a axat pe impactul potențial al tranziției verzi în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, calitatea locurilor de muncă, competențele și alte efecte distributive, cum ar fi sărăcia energetică și accesul la servicii esențiale.

Conform principalelor constatări discutate cu experții, la nivel agregat, impactul preconizat este în general pozitiv, anticipându-se o creștere a ocupării forței de muncă în sectoarele economiei de energie, construcțiilor și energiei din surse regenerabile, inclusiv pentru lucrătorii cu nivel scăzut și mediu de calificare. În schimb, se preconizează că ocuparea forței de muncă și salariile vor fi reduse în industriile mari consumatoare de energie și greu de redus, ceea ce evidențiază nevoia de investiții în provocarea masivă reprezentată de perfecționare și recalificare.

Printre instrumentele de politică identificate de experți pentru a promova o tranziție echitabilă, se numără impozitele și taxele, transferurile, subvențiile și reglementările, fiecare implicând niveluri diferite de echitate și eficiență. Experții au fost de acord, în linii mari, cu privire la importanța compensării, prin transferuri și subvenții, a anumitor efecte regresive sau disproportionale, în special pentru gospodăriile cu venituri mici și cele cu venituri medii inferioare, inclusiv pentru a obține și a garanta acceptarea socială a măsurilor de politică.

Seminarul a identificat, de asemenea, domenii care ar putea beneficia de pe urma continuării cercetărilor, inclusiv în ceea ce privește: (a) dimensiunea geospațială a efectelor sociale, distributive și asupra ocupării forței de muncă ale politicilor climatice, inclusiv prin simulări suplimentare care să acopere toate țările UE și prin estimarea impactului în funcție de zonă și de gradul de urbanizare; (b) integrarea macromodelor și micromodelor, inclusiv o modelare mai detaliată a tranzițiilor pe piața muncii, în special între sectoare, și nevoile de investiții sociale aferente pentru a sprijini reconversia profesională, recalificarea și perfecționarea; (c) integrarea modelelor de distribuție a veniturilor și a modelelor bugetare ale gospodăriilor în macromodelele subiacente și (d) elaborarea unor indicatori privind măsura în care sarcinile, locurile de muncă și competențele sunt verzi.

- **Evaluarea impactului**

Instrumentul propus, o recomandare a Consiliului, oferă orientări cu privire la punerea în aplicare a politicilor sociale, de ocupare a forței de muncă și a politicilor conexe pentru a

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1049>.

aborda provocările tranziției verzi. Cu toate acestea, deoarece instrumentul oferă statelor membre orientări flexibile cu privire la alegerea și conceperea măsurilor, nu este necesară o evaluare a impactului.

Un document de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei oferă o imagine de ansamblu și o analiză a datelor disponibile care stau la baza intervențiilor de politică recomandate, utilizând analizele prezentate în rapoartele relevante de evaluare a impactului care însoțesc comunicarea referitoare la Planul privind obiectivul climatic pentru 2030 și inițiativele din pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”. Acesta integrează noi concluzii ale analizelor suplimentare efectuate de Comisia Europeană, inclusiv actualizări ale indicatorilor de sărăcie energetică pe grupe de venituri pentru acele state membre pentru care sunt deja disponibile date din 2020 în baza de date EU-SILC. În cele din urmă, el beneficiază de feedbackul primit în cadrul consultărilor specifice din toamna anului 2021, în cadrul cărora Comisia Europeană a solicitat opinii, printre altele, din partea statelor membre, a partenerilor sociali, a societății civile, inclusiv a tinerilor, și a experților în domeniul analizei pieței muncii, al politicii sociale și al tranziției echitabile.

Unele dintre cele mai relevante date rezultate se referă la următoarele aspecte de politică:

Demonstrarea modului în care potențialul de creare de locuri de muncă al tranziției depinde atât de sprijinirea activă a tranzițiilor pe piața muncii și a creării de locuri de muncă, cât și de capacitatea lucrătorilor de a obține un set de competențe adaptate la o piață a muncii și la un peisaj industrial caracterizate prin locuri de muncă verzi și procese de producție ecologice.

Furnizarea de date rezultate în urma modelării în ceea ce privește capacitatea de a transfera veniturile fiscale dinspre forța de muncă spre generarea de venituri prin acțiuni climatice, de a internaliza externalitățile negative de mediu prin promovarea principiului „poluatorul plătește” și de a îmbunătăți rezultatele în ceea ce privește participarea la piața muncii, reducând în același timp expunerea la pericolele pentru mediu, nu în ultimul rând pentru persoanele cele mai vulnerabile, precum și capacitatea de a atenua efectele distributive negative prin măsuri specifice de transfer al veniturilor din impozitele pe energie și din stabilirea prețului carbonului către gospodăriile cele mai afectate, în special către cele vulnerabile.

Sublinierea modului în care investițiile dedicate efectuate în eficiența energetică, în decarbonizarea încălzirii, răcirii și transporturilor, în accesul la servicii esențiale, inclusiv soluții alternative de mobilitate durabilă, și în sensibilizare, completate, după caz, cu sprijin direct temporar și orientat pentru venit destinat consumatorilor vulnerabili și gospodăriilor vulnerabile, pot asigura o tranziție energetică echitabilă și favorabilă incluziunii, cu accent pe persoanele și gospodăriile cele mai afectate, în special pe cele vulnerabile.

- **Adecvarea reglementărilor și simplificare**

Nu se aplică.

- **Drepturile fundamentale**

Nu a fost identificat niciun impact negativ asupra drepturilor fundamentale. Dimpotrivă, inițiativa promovează drepturile consacrate de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, inclusiv titlurile „Egalitatea” și „Solidaritatea”, cum ar fi dreptul la condiții de muncă echitabile (articolul 31), dreptul la educație (articolul 14) și dreptul la securitate socială și asistență socială (articolul 34), care se referă la prestațiile de securitate socială și la serviciile sociale care oferă protecție în anumite cazuri, precum și dreptul la asistență socială și la ajutor pentru locuințe.

4. IMPLICAȚII BUGETARE

Prezenta propunere de recomandare nu necesită resurse suplimentare de la bugetul UE.

Oportunitățile de finanțare în cadrul bugetului UE legate de tranziția echitabilă către neutralitatea climatică sunt deja disponibile în conformitate cu politica obiectivelor și cu logica de intervenție a diferitelor fonduri și programe⁴⁷.

Recomandarea include orientări referitoare la bugetele naționale și la posibilul lor rol în punerea în aplicare a recomandării.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planurile de punere în aplicare și măsurile de monitorizare, evaluare și raportare**

Se propune monitorizarea de către Comisie a punerii în aplicare a prezentei recomandări a Consiliului, în cooperare cu statele membre și în contextul semestrului european.

În plus, se propune ca statele membre să ia în considerare prezenta recomandare a Consiliului în actualizarea planurilor naționale integrate privind energia și clima (PNEC) în 2023 (pentru proiectele de PNEC) și în 2024 (pentru PNEC finale), în temeiul articolului 14 din Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice („Regulamentul privind guvernarea”), și în rapoartele lor naționale intermediare privind energia și clima, în temeiul articolului 17 din regulamentul respectiv. În special, recomandarea ar trebui să contribuie la integrarea aspectelor legate de tranziția echitabilă în măsurile și acțiunile prevăzute în cadrul fiecăreia dintre cele cinci dimensiuni ale uniunii energetice menționate la articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul privind guvernarea. Recomandarea ar trebui, de asemenea, să stea la baza acțiunilor și măsurilor naționale specifice menite să abordeze ocuparea forței de muncă, competențele, sărăcia energetică și alte aspecte sociale și distributive ale pieței interne a energiei, în cazul în care statele membre aleg să ia astfel de măsuri, sprijinindu-le în acest mod, în special pe cele cu un număr semnificativ de gospodării afectate de sărăcia energetică, să elaboreze politici și măsuri adecvate care să abordeze această problemă în PNEC integrate, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (d), inclusiv măsuri de politică socială și alte programe și politici naționale relevante.

Prin intermediul mecanismului multilateral de supraveghere și al mecanismelor de guvernare existente, Comisia va analiza posibilele efecte ale tranziției, va identifica persoanele cele mai afectate și va formula, după caz, recomandări specifice adresate fiecărui stat membru în contextul semestrului european, pe baza orientărilor pentru politicile sociale și de ocupare a forței de muncă ale statelor membre.

- **Documente explicative (în cazul directivelor)**

Nu se aplică.

⁴⁷ O prezentare generală a instrumentelor de finanțare relevante și a interconexiunilor acestora, precum și rolul lor în abordarea recomandărilor formulate în temeiul prezentei propuneri sunt descrise în detaliu în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta propunere [SWD(2021) 452].

- **Explicarea detaliată a dispozițiilor specifice ale propunerii**

Punctele 1-2 indică obiectul, obiectivele și structura prezentei recomandări.

Punctul 3 conține definițiile care se vor aplica în sensul recomandării.

Punctele 4-7 recomandă statelor membre să elaboreze și să pună în aplicare pachete de politici cuprinzătoare și coerente pentru o tranziție verde echitabilă, cu scopul de a oferi un sprijin activ pentru locuri de muncă de calitate; de a asigura accesul la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții de calitate și favorabile incluziunii; de a asigura sisteme de beneficii fiscale și sisteme de protecție socială echitabile; de a asigura accesul la servicii esențiale și locuințe la prețuri convenabile ca parte a tranziției către neutralitatea climatică.

Punctele 8-9 recomandă statelor membre să stabilească și să pună în aplicare alte elemente transversale care promovează o tranziție verde echitabilă și favorabilă incluziunii, în special în vederea asigurării unei abordări favorabile incluziunii la nivelul întregii economii și care să ofere o bază solidă de date, necesară pentru a institui politici sociale și privind piața muncii solide, capabile să promoveze o tranziție echitabilă și favorabilă incluziunii.

Punctul 10 recomandă statelor membre să utilizeze în mod optim finanțarea publică și privată cu scopul de a furniza un sprijin financiar eficace, în special prin angajarea și utilizarea resurselor naționale adecvate, de a concepe o combinație adecvată de măsuri în planurile naționale din cadrul Fondului pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice propus și de a asigura o utilizare coerentă și optimă a finanțării legate de tranziția echitabilă la toate nivelurile, inclusiv la nivelul UE.

Punctul 11 salută intenția Comisiei de a lua măsuri ulterioare recomandării Consiliului, în special în vederea promovării dezbaterii publice privind tranziția echitabilă, a consolidării bazei metodologice și de date, a monitorizării și a analizei prospective, a evaluării progreselor înregistrate în punerea în aplicare a prezentei recomandări în contextul supravegherii multilaterale, în special în cadrul semestrului european și în contextul uniunii energetice și al acțiunilor climatice.

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 166 alineatul (4) și articolul 292, coroborate cu articolul 149,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Emisiile de gaze cu efect de seră trebuie reduse urgent, în special pentru a diminua creșterea nivelului mării și probabilitatea unor fenomene meteorologice extreme care afectează deja fiecare regiune din lume⁴⁸ și pentru a reduce costurile economice și sociale asociate efectelor încălzirii globale⁴⁹. Uniunea și statele sale membre sunt părți la Acordul de la Paris adoptat în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC) în decembrie 2015 („Acordul de la Paris”)⁵⁰, care obligă părțile să mențină creșterea temperaturii medii globale cu mult sub 2 °C peste nivelurile preindustriale și să continue eforturile de limitare a creșterii temperaturii la 1,5 °C peste nivelurile preindustriale.
- (2) Schimbările climatice și degradarea mediului reprezintă amenințări grave care necesită acțiuni urgente, astfel cum s-a reafirmat cel mai recent în cel de al șaselea raport de evaluare al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC) referitor la elementele științifice. Suferința umană și pierderile economice cauzate de evenimente climatice extreme frecvente, cum ar fi inundațiile, valurile de căldură, secetele și incendiile forestiere, devin din ce în ce mai obișnuite. În UE, aceste pierderi se ridică deja, în medie, la peste 12 miliarde EUR pe an⁵¹. Aceste pierderi ar putea ajunge la o sumă suplimentară de 175 de miliarde EUR (1,38 % din PIB-ul UE) pe an dacă încălzirea globală atinge 3 °C peste nivelurile preindustriale, în comparație cu 65 de miliarde EUR pentru 2 °C și 36 de miliarde EUR pe an pentru 1,5 °C. Această situație ar afecta în mod disproporționat anumite grupuri, în special persoanele aflate deja în situații vulnerabile și regiunile care se confruntă deja cu probleme.

⁴⁸ IPCC, 2021: Climate Change 2021: The Physical Science Basis (Schimbări climatice 2021: elementele științifice). Contribuția Grupului de lucru I la cel de al șaselea raport de evaluare al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice.

⁴⁹ JRC, PESETA IV, <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv/economic-impacts>.

⁵⁰ Acordul de la Paris (JO L 282, 19.10.2016, p. 4).

⁵¹ Comisia Europeană (2021), studiul PESETA IV „Climate change impacts and adaptation in Europe” (Impactul schimbărilor climatice și adaptarea la acestea în Europa), Centrul Comun de Cercetare, Sevilla, <http://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>.

- (3) Pactul verde european⁵² stabilește strategia Uniunii de a deveni primul continent neutru din punct de vedere climatic și de a transforma Uniunea într-o societate durabilă, mai echitabilă și mai prosperă, care respectă limitele planetei. Necesitatea unei tranziții echitabile face parte integrantă din Pactul verde, care a subliniat că nicio persoană și niciun loc nu trebuie lăsate în urmă. Legea europeană a climei⁵³ stabilește un obiectiv obligatoriu al neutralității climatice la nivelul Uniunii până în 2050, precum și un obiectiv intermediar obligatoriu de reducere internă netă a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % până în 2030 față de nivelurile din 1990. Cel de al optulea program general de acțiune pentru mediu până în 2030⁵⁴ urmărește să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al Uniunii și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente.
- (4) Trecerea la o economie și o societate neutre din punct de vedere climatic necesită măsuri de politică cuprinzătoare și investiții substanțiale în numeroase domenii, cum ar fi acțiunile climatice, energia, mediul, industria, cercetarea și inovarea⁵⁵. Pentru a îndeplini obiectivul obligatoriu la nivelul Uniunii pentru 2030, Comisia a prezentat la 14 iulie 2021 pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”⁵⁶. Acest pachet include propuneri de actualizare a legislației relevante, inclusiv a schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS)⁵⁷, a Directivei privind impozitarea energiei, a Directivei privind eficiența energetică și a Directivei privind energia din surse regenerabile, a Regulamentului privind standardele de emisii de CO₂ pentru autoturisme și camionete, a Regulamentului privind includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură, a Directivei privind infrastructura pentru combustibili alternativi și a Regulamentului privind partajarea eforturilor în ceea ce privește sectoarele neincluse în ETS actual, și anume sectorul transporturilor și cel al construcțiilor. Pachetul include, de asemenea, noi propuneri legislative, în special pentru a sprijini utilizarea combustibililor mai ecologici în sectorul aviației și al transportului maritim, precum și pentru a introduce un mecanism de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon și pentru a institui un Fond pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice, care este direct legat de propunerea de introducere a unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii pentru combustibili utilizați în clădiri și în transportul rutier. Pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”, combinat cu măsurile luate la nivelul UE pentru a sprijini și a stimula

⁵² Comunicare a Comisiei „Pactul verde european”, COM(2019) 640 final.

⁵³ Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) (JO L 243, 9.7.2021, p. 1).

⁵⁴ Propunere de decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind un Program general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2030, COM(2020) 652 final.

⁵⁵ De exemplu, în ceea ce privește infrastructura, Europa va avea nevoie de investiții suplimentare estimate la 350 de miliarde EUR anual pe parcursul acestui deceniu numai în sistemele energetice pentru a-și îndeplini obiectivul stabilit pentru 2030 privind reducerea emisiilor, la care se adaugă 130 de miliarde EUR necesare pentru alte obiective de mediu.

⁵⁶ Comunicare a Comisiei „Pregătiți pentru 55”: îndeplinirea obiectivului climatic al UE pentru 2030 pe calea spre atingerea obiectivului de neutralitate climatică, COM(2021) 550 final.

⁵⁷ Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii, a Deciziei (UE) 2015/1814 privind înființarea și funcționarea unei rezerve pentru stabilitatea pieței aferentă schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră și a Regulamentului (UE) 2015/757, COM(2021) 551 final.

investițiile publice și private necesare, va contribui la sprijinirea și accelerarea creșterii noilor piețe, de exemplu pentru combustibilii nepoluanți și vehiculele cu emisii scăzute, reducând astfel costurile tranziției durabile atât pentru întreprinderi, cât și pentru cetățeni.

- (5) În Agenda strategică 2019-2024 a Consiliului European, statele membre s-au angajat să asigure o tranziție echitabilă către neutralitatea climatică, care să fie favorabilă incluziunii și care să nu lase pe nimeni în urmă. La nivel internațional, statele membre au aprobat obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU și au ratificat Acordul de la Paris, care se referă la imperatiile unei tranziții juste a forței de muncă și ale promovării unor locuri de muncă decente și de calitate. Orientările OIM oferă un cadru de politică stabilit la nivel internațional pentru o tranziție justă către economii și societăți durabile din punctul de vedere al mediului pentru toți⁵⁸. În plus, 54 de semnatari (țări și parteneri sociali) au aprobat Declarația din Silezia privind solidaritatea și tranziția echitabilă din 2018, adoptată în cadrul COP-24 de la Katowice, inclusiv Comisia Europeană în numele Uniunii Europene⁵⁹ și 21 de state membre ale UE, individual. Uniunea Europeană și 10 state membre la nivel individual au semnat Declarația din 2021 privind sprijinirea condițiilor pentru o tranziție justă pe plan internațional, adoptată în cadrul COP-26 de la Glasgow, angajându-se să includă informații privind tranziția justă în rapoartele bienale privind transparența în contextul raportării cu privire la politicile și măsurile noastre pentru realizarea contribuțiilor stabilite la nivel național.
- (6) Echitatea și solidaritatea sunt principii definitorii ale politicilor Uniunii în direcția tranziției verzi și o condiție pentru sprijinul său public larg și susținut. Pactul verde european subliniază că tranziția trebuie să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, punând oamenii pe primul loc și acordând o atenție deosebită sprijinirii regiunilor, industriilor, lucrătorilor, gospodăriilor și consumatorilor care se vor confrunta cu cele mai mari provocări. În plus, Comunicarea privind o Europă socială puternică pentru tranziții juste⁶⁰ subliniază că punerea în aplicare a Pactului verde european va oferi Europei instrumentele necesare pentru a depune eforturi suplimentare în ceea ce privește convergența ascendentă, echitatea socială și prosperitatea comună.
- (7) Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale⁶¹ subliniază că unitatea, coordonarea și solidaritatea sunt necesare pentru a avansa către un deceniu mai verde și mai digital, în care europenii să poată prospera. Acesta a propus trei obiective principale ale UE pentru 2030, și anume ca cel puțin 78 % din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani să aibă un loc de muncă până în 2030⁶²; cel puțin

⁵⁸ Orientările definesc conceptul de tranziție justă și fac apel la factorii de decizie politică și la partenerii sociali să promoveze o tranziție justă la nivel mondial.

⁵⁹ Secretariatul General al Consiliului, 14545/1/18 REV1 din 26 noiembrie 2018.

⁶⁰ Comunicare a Comisiei „O Europă socială puternică pentru tranziții juste”, COM(2020) 14, care lansează consultarea publică privind Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale.

⁶¹ Comunicare a Comisiei „Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale”, COM(2021) 102 final. Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat și semnat de Consiliul Uniunii Europene, de Parlamentul European și de Comisie la Summitul de la Göteborg din noiembrie 2017, este busola care ghidează Uniunea către o Europă socială puternică.

⁶² În vederea îndeplinirii acestui obiectiv general, Europa trebuie să depună eforturi pentru reducerea disparității de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă cel puțin la jumătate comparativ cu nivelul înregistrat în 2019, reducerea la 9 % a procentului de tineri (15-29 de ani) care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) și dezvoltarea serviciilor de educație și îngrijire timpurie formală a copiilor preșcolari (ECEC).

60 % dintre adulți să participe anual la cursuri de formare⁶³; numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială să fie redus cu cel puțin 15 milioane până în 2030⁶⁴. Aceste obiective principale pentru 2030 au fost salutate de liderii UE în Declarația de la Porto din mai 2021⁶⁵ și de Consiliul European din iunie 2021.

- (8) Prin punerea în aplicare a unor politici însoțitoare adecvate⁶⁶, tranziția verde ar putea crea, în total, aproximativ 1 milion de locuri de muncă suplimentare de calitate⁶⁷ în UE până în 2030 și 2 milioane până în 2050⁶⁸, în sectoare precum construcțiile, TIC sau energia din surse regenerabile, atenuând, în același timp, declinul prelungit al locurilor de muncă cu calificare medie ca urmare a automatizării și a digitalizării. Cu toate acestea, într-un scenariu pesimist, impactul tranziției verzi către neutralitatea climatică, combinat cu un mix de politici neadecvat, ar putea implica pierderi de locuri de muncă și de PIB de până la 0,39 % în Uniune și pierderi de locuri de muncă de până la 0,26 %⁶⁹.
- (9) Impactul tranziției verzi asupra întreprinderilor și a ocupării forței de muncă va varia în funcție de sector, ocupație, regiune și țară, ceea ce implică schimbări ale locurilor de muncă în cadrul sectoarelor și al ecosistemelor industriale, precum și realocări masive ale forței de muncă în cadrul acestora⁷⁰. Restructurarea și ajustarea întreprinderilor, sectoarelor și ecosistemelor în cauză necesită dezvoltarea unor noi modele de afaceri și realocări masive ale forței de muncă în toate sectoarele și regiunile. De exemplu, se preconizează pierderi de locuri de muncă în anumite activități miniere sau în producția de energie pe bază de combustibili fosili, precum și în anumite părți ale sectorului autovehiculelor. Pe de altă parte, se anticipează crearea de noi oportunități de angajare în activitățile circulare de păstrare a valorii și în transportul durabil și producția de energie. Prin urmare, statele membre ar trebui să urmeze abordări detaliate, concentrându-se asupra regiunilor și ecosistemelor individuale în cauză, în colaborare cu partenerii sociali și/sau cu autoritățile locale și regionale și cu părțile interesate.
- (10) Prin crearea de oportunități de locuri de muncă de calitate pentru toți, luând în același timp măsuri de atenuare și prevenire a sărăciei energetice și a sărăciei din perspectiva transporturilor, tranziția verde poate contribui la creșterea veniturilor și la reducerea inegalităților și a sărăciei în general⁷¹. Astfel, aceasta poate contribui la combaterea

⁶³ În special, cel puțin 80 % dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 de ani ar trebui să aibă competențe digitale de bază, iar părăsirea timpurie a școlii ar trebui redusă în continuare, iar participarea la învățământul secundar superior ar trebui sporită.

⁶⁴ Din 15 milioane de persoane care urmează să nu mai fie expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, cel puțin 5 milioane ar trebui să fie copii.

⁶⁵ Consiliul European, Declarația de la Porto, 8.5.2021.

⁶⁶ Comunicarea Comisiei „Pregătiți pentru 55”: îndeplinirea obiectivului climatic al UE pentru 2030 pe calea spre atingerea obiectivului de neutralitate climatică, COM(2021) 550 final.

⁶⁷ Document de lucru al serviciilor Comisiei – Evaluarea impactului care însoțește comunicarea „Stabilirea unui obiectiv mai ambițios în materie de climă pentru Europa în perspectiva anului 2030 – Investirea într-un viitor neutru din punct de vedere climatic, în interesul cetățenilor”, SWD(2020) 176 final. Proiecții bazate pe E-QUEST care utilizează un scenariu bazat pe „o impozitare mai scăzută a forței de muncă slab calificate”.

⁶⁸ Comisia Europeană (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019” (Creștere durabilă pentru toți: opțiuni pentru viitorul Europei sociale, Evoluții privind ocuparea forței de muncă și evoluții sociale în Europa – ediția 2019), 4 iulie 2019. Pe baza analizei aprofundate care însoțește Comunicarea Comisiei COM(2018) 773.

⁶⁹ SWD(2020) 176 final.

⁷⁰ SWD(2020) 176 final.

⁷¹ Comisia Europeană (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019” (Creștere durabilă pentru toți: opțiuni pentru viitorul Europei

inegalităților socioeconomice și a excluziunii sociale preexistente, îmbunătățind sănătatea și bunăstarea și promovând egalitatea. O atenție deosebită ar trebui acordată anumitor grupuri de populație, în special celor aflate deja în situații vulnerabile. Printre acestea se numără în special gospodăriile cu venituri mici și medii inferioare, care cheltuiesc o proporție ridicată din venitul lor pentru servicii esențiale, cum ar fi energia, transporturile și locuințele, precum și microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii. Rezultatele modelării arată că opțiunea ca taxele de mediu să fie progresive sau regresive va depinde în mare măsură de conceperea instrumentelor, inclusiv, de exemplu, de măsura în care reducerile impozitului pe venit sau alte opțiuni de redistribuire a veniturilor sunt orientate către persoanele cu venituri reduse⁷².

- (11) Activitățile circulare de păstrare a valorii (inclusiv modelele economice care constau în repararea, reutilizarea, refabricarea și servitizarea) pot promova accesul durabil și la prețuri convenabile la bunuri și servicii. Acestea generează, de asemenea, locuri de muncă și oportunități la diferite niveluri de calificare, inclusiv pentru femei, persoane cu handicap și grupuri aflate în situații vulnerabile, întreprinderile sociale fiind active în aceste domenii. Prin evitarea achizițiilor noi, acestea reduc considerabil emisiile de carbon, în timp ce locurile de muncă create se află în apropierea produselor care trebuie întreținute, recondiționate sau partajate.
- (12) Potrivit celor mai recente date din EU-SILC pentru 2019/2020⁷³, sărăcia energetică a afectat aproximativ 8 % din populația UE, și anume peste 35 de milioane de persoane, care nu au putut să își încălzească în mod corespunzător locuințele, cu diferențe semnificative între statele membre și între diferitele categorii de venituri⁷⁴. Per ansamblu, Observatorul sărăciei energetice estimează că peste 50 de milioane de gospodării din Uniunea Europeană se confruntă cu sărăcia energetică. Sărăcia energetică, cauzată de o combinație de venituri mici, o cotă ridicată din venitul net cheltuită pentru energie și eficiență energetică scăzută, reprezintă o provocare majoră pentru Uniune de ceva timp. Această formă de sărăcie afectează nu numai gospodăriile cu venituri mici, ci și gospodăriile cu venituri medii inferioare din multe state membre⁷⁵. Gospodăriile cu nevoi energetice peste medie, care includ familiile cu copii, persoanele cu handicap și persoanele în vârstă, sunt, de asemenea, mai expuse sărăciei energetice⁷⁶ și efectelor acesteia. Femeile, în special cele care sunt părinți

sociale, Evoluții privind ocuparea forței de muncă și evoluții sociale în Europa – ediția 2019), capitolul 5, 4 iulie 2019, și Comisia Europeană (2020), „Leaving no one behind and striving for more: fairness and solidarity in the European social market economy” (Eforturi suplimentare fără a lăsa pe nimeni în urmă: echitate și solidaritate în economia socială de piață europeană), Employment and Social Developments in Europe 2020 (Evoluții privind ocuparea forței de muncă și evoluții sociale în Europa - ediția 2020), capitolul 4.2.2, 15 septembrie 2020. În acest context, sărăcia globală este măsurată utilizând indicatorul convenit pentru rata riscului de sărăcie, în conformitate cu indicatorii tabloului de bord social și cu obiectivul principal aferent pentru 2030 din cadrul Planului de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale.

⁷² IEEP (2021), [Green taxation and other economic instruments: internalising environmental costs to make the polluter pay](#) (Taxarea verde și alte instrumente economice: internalizarea costurilor de mediu astfel încât poluatorii să plătească).

⁷³ Date EU-SILC pentru 2019 sunt disponibile pentru toate statele membre; datele pentru 2020 nu sunt încă disponibile pentru toate statele membre.

⁷⁴ În plus, până la 6,2 % dintre europeni, și anume peste 27 de milioane de persoane, înregistrează întârzieri la plata facturilor de utilități.

⁷⁵ SWD(2019) 579 final.

⁷⁶ A se vedea [raportul atelierului](#) privind „Sărăcia energetică”, organizat la 9 noiembrie 2016 pentru Comisia pentru industrie, cercetare și energie (ITRE) a Parlamentului European.

singuri și femeile în vârstă⁷⁷, sunt, de asemenea, deosebit de afectate de sărăcia energetică. Pe lângă sărăcia energetică, conceptul de sărăcie din perspectiva transporturilor este recunoscut din ce în ce mai mult atunci când anumite categorii de populație nu pot atinge un nivel necesar al serviciilor de transport din punct de vedere social și material. În absența unor măsuri de însoțire adecvate pentru atenuarea și prevenirea sărăciei energetice și a sărăciei din perspectiva transporturilor, acestea riscă să fie exacerbate, în special din cauza internalizării costurilor emisiilor în formarea prețurilor sau a costurilor de adaptare la alternative cu o eficiență mai mare, cu emisii mai scăzute.

- (13) Principiul echității sociale și principiul solidarității sunt ferm integrate în elaborarea cadrelor relevante în materie de climă, energie și mediu la nivelul Uniunii⁷⁸, inclusiv prin intermediul principiului „poluatorul plătește” și prin partajarea eforturilor între statele membre, precum și într-o anumită redistribuire a certificatelor ETS în scopul solidarității, al creșterii economice și al interconectării în cadrul Uniunii, precum și în utilizarea acestora pentru Fondul pentru modernizare, ceea ce contribuie la nevoile semnificative de investiții ale statelor membre cu venituri mai mici în vederea modernizării propriilor sisteme energetice. În plus, cadrul legislației UE privind politica energetică oferă statelor membre instrumente pentru a asigura protecția consumatorilor casnici vulnerabili și afectați de sărăcia energetică, evitând în același timp denaturarea pieței⁷⁹. Deși aceste instrumente contribuie la facilitarea tranziției verzi, ele sunt menite să ofere mijloace pentru a asigura protecția necesară în general, astfel cum se arată, de exemplu, în recenta comunicare privind „Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei”⁸⁰. În plus, instituirea unui Fond pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice, în valoare de 72,2 miliarde EUR pentru perioada 2025-2032, ar sprijini gospodăriile vulnerabile, utilizatorii de transport și microîntreprinderile afectate de introducerea comercializării certificatelor de emisii pentru combustibilii utilizați în transportul rutier și în clădiri⁸¹. Fondul facilitează abordarea impactului social prin măsuri și investiții menite să reducă dependența de combustibilii fosili prin creșterea eficienței energetice a clădirilor, decarbonizarea încălzirii și răcirii clădirilor, inclusiv integrarea energiei din surse regenerabile și acordarea unui acces îmbunătățit la mobilitate și transport cu emisii zero și cu emisii scăzute, în beneficiul gospodăriilor vulnerabile, al microîntreprinderilor vulnerabile și al utilizatorilor de transport vulnerabili, completat cu sprijin temporar direct pentru venit acordat gospodăriilor vulnerabile, inclusiv utilizatorilor de transport vulnerabili, dacă este necesar.

⁷⁷ A se vedea Gender perspective on access to energy in the EU (Perspectiva de gen privind accesul la energie în UE) (europa.eu), Gender and energy (Genul și energia)| Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (europa.eu), GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf (oecd.org).

⁷⁸ Echitatea socială este, de asemenea, încorporată în elaborarea propunerilor Comisiei care fac parte din pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”, inclusiv propunerile referitoare la Directiva privind impozitarea energiei, Directiva privind eficiența energetică, Directiva privind energia din surse regenerabile, Directiva privind infrastructura pentru combustibili alternativi, Regulamentul privind partajarea eforturilor și propunerea de instituire a unui Fond pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice.

⁷⁹ Articolul 5 din Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (Text cu relevanță pentru SEE), (JO L 158, 14.6.2019, p. 125); articolul 3 din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (Text cu relevanță pentru SEE), (JO L 211, 14.8.2009, p. 94).

⁸⁰ COM(2021) 660 final, 13 octombrie 2021.

⁸¹ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice, COM(2021) 568 final.

- (14) Statele membre dispun de o serie de instrumente pentru a-și prezenta și coordona acțiunile în vederea unei tranziții echitabile. Planurile naționale privind energia și clima (PNEC) trebuie să evalueze numărul de gospodării afectate de sărăcie energetică și să prezinte măsurile necesare pentru a aborda implicațiile sociale și teritoriale ale tranziției energetice⁸². Planurile teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ) trebuie să identifice teritoriile eligibile pentru sprijin în cadrul Fondului pentru o tranziție justă până în 2027⁸³. Finanțate prin NextGenerationEU, planurile naționale de redresare și reziliență (PNRR) stabilesc reforme și investiții pentru a promova tranziția verde, creșterea favorabilă incluziunii, coeziunea socială și teritorială, reziliența și perspectivele pentru generația următoare, cu un orizont de punere în aplicare până în 2026⁸⁴.
- (15) Pornind de la principiile și politicile Pactului verde european și, în special, ale Pilonului european al drepturilor sociale, există posibilitatea de a îmbunătăți elaborarea politicilor într-un mod cuprinzător și transversal și de a asigura coerența eforturilor în materie de cheltuieli, atât la nivelul UE, cât și la nivel național. În evaluarea sa privind PNEC finale⁸⁵, recunoscând totodată că acestea furnizează anumiți indicatori și politici privind sărăcia energetică, Comisia a concluzionat că acestea nu furnizează întotdeauna o ierarhizare clară a nevoilor de finanțare în ceea ce privește tranziția justă, nici în ceea ce privește nevoile de investiții pentru recalificare și perfecționare și pentru sprijinirea ajustărilor pieței muncii. PTTJ ar trebui să se concentreze pe anumite teritorii și, prin urmare, nu se așteaptă ca ele să stabilească o strategie și politici globale pentru o tranziție echitabilă la nivel național. Deși reformele și investițiile pe care le sprijină și la a căror finanțare contribuie sunt concepute astfel încât să aibă un impact de durată, atât PTTJ, cât și PNRR sunt limitate în timp. Unele acțiuni pentru o tranziție echitabilă sunt, de asemenea, puse în aplicare în contextul altor programe și inițiative, în special al fondurilor politicii de coeziune. Planurile pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice vor juca un rol important în sprijinirea grupurilor celor mai afectate și mai vulnerabile în contextul introducerii comercializării certificatelor de emisii pentru combustibili utilizați în transportul rutier și în clădiri.
- (16) O tranziție echitabilă către neutralitatea climatică în Uniune până în 2050 va garanta că nimeni nu este lăsat în urmă, în special lucrătorii și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde, fiind acordată o atenție specială celor care se confruntă cu situații de vulnerabilitate. În acest scop, astfel cum se prevede în prezenta recomandare, statele

⁸² Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 328, 21.12.2018, p. 1).

⁸³ Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă (JO L 231, 30.6.2021, p. 1).

⁸⁴ Comunicarea Comisiei „Acum este momentul Europei: să reparăm prejudiciile aduse de criză și să pregătim viitorul pentru noua generație”; Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17).

⁸⁵ Comunicarea Comisiei „Evaluarea la nivelul UE a Planurilor naționale în domeniul energiei și al climei – Stimularea tranziției verzi și promovarea redresării economice prin intermediul planificării energetice și climatice integrate”, COM(2020) 564 final.

membre ar trebui să aplice pachete de politici cuprinzătoare⁸⁶, să consolideze elementele transversale care promovează tranziția verde echitabilă și să utilizeze în mod optim finanțarea publică și privată. Pachetele de politici ar trebui să ia în considerare persoanele și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde, în special de pierderile de locuri de muncă, dar și de schimbarea condițiilor de muncă și/sau de noile cerințe privind sarcinile la locul de muncă, precum și cele care sunt afectate negativ în ceea ce privește veniturile nete, cheltuielile și accesul la servicii esențiale. În ceea ce privește grupurile cele mai afectate, pachetele de politici ar trebui să ia în considerare în special, dar nu numai, persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile, în special persoanele cu acces minim la piața muncii, de exemplu din cauza competențelor lor, a condițiilor teritoriale de pe piața muncii sau a altor caracteristici, cum ar fi sexul, originea rasială sau etnică, religia sau convingerile, handicapul, vârsta sau orientarea sexuală. În plus, persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile pot include persoanele care trăiesc în sărăcie sau sunt expuse riscului de sărăcie și/sau de sărăcie energetică, care se confruntă cu obstacole în calea mobilității sau cu costuri excesive pentru locuințe. Pachetele de politici ar trebui adaptate la circumstanțele locale, ținând seama de nevoile celor mai vulnerabile și îndepărtate părți ale UE, inclusiv ale regiunilor ultraperiferice.

- (17) Sprijinul activ pentru locuri de muncă de calitate ar trebui să se concentreze pe sprijinirea lucrătorilor, a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, a persoanelor care nu sunt încadrate profesional și care nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) și a persoanelor care desfășoară o activitate independentă care sunt cele mai afectate de tranziția verde. În special, persoanele subreprezentate, cum ar fi femeile sau persoanele cu capacități comparativ scăzute de adaptare la schimbările de pe piața muncii, au nevoie de sprijin pentru a-și îmbunătăți capacitatea de inserție profesională și pentru a-și găsi un loc de muncă, în conformitate cu Recomandarea Comisiei privind un sprijin activ eficace pentru ocuparea forței de muncă în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 (EASE)⁸⁷. Pornind de la orientările de politică anterioare⁸⁸, pachetele de politici ar trebui, prin urmare, să includă măsuri adaptate pentru a sprijini stimulentele pentru angajare și tranziție, sprijin pentru antreprenoriat și măsuri de creare de locuri de muncă de calitate, în special pentru microîntreprinderi, întreprinderile mici și mijlocii și în teritoriile cele mai afectate. Măsurile ar trebui, de asemenea, să promoveze punerea în aplicare efectivă și asigurarea respectării normelor existente privind condițiile de muncă și să sprijine restructurarea responsabilă din punct de vedere social, în conformitate cu normele și standardele existente. Partenerii sociali au un rol esențial de jucat pentru a contribui la abordarea, prin dialog, a consecințelor sociale și în materie de ocupare a forței de muncă ale provocărilor tranziției verzi.
- (18) Accesul tuturor la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții favorabile incluziunii și de calitate este esențial pentru a se asigura că forța de muncă deține competențele necesare pentru a realiza tranziția verde. Prin urmare, aspectele legate de tranziția echitabilă ar trebui integrate în elaborarea și punerea în aplicare a strategiilor naționale în materie de competențe, în conformitate cu Agenda europeană pentru

⁸⁶ În special, strategiile anuale privind creșterea durabilă (SACD) pentru 2021 și 2022, recomandările pentru zona euro pentru 2021 și recomandările specifice fiecărei țări.

⁸⁷ Recomandarea (2021) 402 a Comisiei din 4 martie 2021 referitoare la un sprijin activ eficace pentru ocuparea forței de muncă în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 (EASE), (JO L 80, 8.3.2021, p. 1).

⁸⁸ În special, recomandarea EASE și orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre, adoptate în octombrie 2020 și reconfirmate în octombrie 2021.

competențe și cu noua strategie industrială actualizată a UE⁸⁹. Parteneriatele în materie de competențe din cadrul Pactului privind competențele vor reprezenta, de asemenea, o pârghie importantă. Informațiile și perspectivele actualizate privind piața muncii și competențele, inclusiv la nivel regional, sectorial și profesional, permit identificarea și previzionarea nevoilor relevante în materie de competențe specifice ocupațiilor și transversale, inclusiv ca bază pentru adaptarea programelor de învățământ astfel încât să răspundă nevoilor în materie de competențe pentru tranziția verde. EFP ar trebui să înzestreze tinerii și adulții, în special femeile, cu competențele necesare pentru a gestiona tranziția verde⁹⁰. Uceniciile și stagiile remunerate, inclusiv componentele solide de formare, în special pentru tineri, contribuie la tranzițiile pe piața muncii, în special la activitățile care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, precum și la sectoarele care se confruntă cu deficite deosebite de personal calificat. Creșterea participării adulților la învățarea pe tot parcursul vieții ar trebui să fie promovată pentru a răspunde nevoilor de perfecționare și recalificare, printre altele prin furnizarea mijloacelor necesare pentru a căuta o formare adaptată nevoilor și prin cursuri de scurtă durată și de calitate pentru dezvoltarea competențelor cerute pentru tranziția verde, pe baza abordării europene a micro-certificatelor, care va facilita totodată valorificarea și recunoașterea rezultatelor unor astfel de cursuri.

- (19) Structura sistemelor de beneficii fiscale și de protecție socială ar trebui să fie revizuită în raport cu nevoile specifice care decurg din tranziția verde, reflectând, în același timp, principiul „poluatorul plătește” și necesitatea ca politicile însoțitoare să nu introducă subvenții pentru consumul de combustibili fosili, să nu blocheze consumatorii în demersurile lor de a adopta o tehnologie specifică și să nu reducă stimulentele pentru renovarea clădirilor, pentru înlocuirea sistemelor de energie termică și, în general, pentru măsurile de eficiență energetică. O combinație de diferite politici poate sprijini gospodăriile cele mai vulnerabile și lucrătorii cei mai afectați de tranziția verde. În funcție de situația națională și individuală, acest lucru ar putea implica, de exemplu, o reorientare a impozitării dinspre forța de muncă către obiective climatice și de mediu, în conformitate cu propunerea de revizuire a Directivei privind impozitarea energiei⁹¹, o revizuire a schemelor de șomaj și/sau sprijin direct pentru venit temporar și specific, dacă este necesar. Sistemele de protecție socială și de incluziune socială pot fi evaluate și, după caz, adaptate în lumina tranziției verzi, în special pentru a asigura securitatea veniturilor, mai ales în timpul tranziției de la un loc de muncă la altul, și pentru a furniza servicii sociale, de sănătate și de îngrijire adecvate prin intermediul unei infrastructuri sociale adecvate, în special în teritoriile cele mai afectate (de exemplu, în zonele rurale și îndepărtate), pentru a preveni excluziunea socială și pentru a combate riscurile la adresa sănătății. Pentru a consolida reziliența fizică și financiară la efectele ireversibile ale schimbărilor climatice într-un mod favorabil incluziunii, trebuie promovate soluții de conștientizare a riscurilor, de reducere a riscurilor și de transfer al riscurilor, în special prin creșterea disponibilității soluțiilor în materie de asigurare și prin investiții în gestionarea riscurilor de dezastre și în adaptarea la acestea pentru a reduce impactul fizic al schimbărilor climatice și, implicit, pentru a reduce pierderile, precum și decalajul în materie de protecție a

⁸⁹ Comunicarea Comisiei „Actualizarea noii Strategii industriale 2020: construirea unei piețe unice mai puternice pentru a sprijini redresarea Europei”, COM(2021) 350 final.

⁹⁰ Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență (JO C 417, 2.12.2020, p. 1).

⁹¹ Propunere de directivă a Consiliului privind restructurarea cadrului Uniunii de impozitare a produselor energetice și a energiei electrice (reformare), COM(2021) 563 final.

climei, luând în considerare microîntreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii, precum și zonele rurale și îndepărtate. Ar trebui consolidată gestionarea riscurilor de dezastre, inclusiv sistemele de protecție civilă la nivel național și la nivelul UE, pentru a preveni șocurile legate de climă și pentru a asigura o pregătire și o reacție mai eficiente în fața acestora.

- (20) Orice persoană are dreptul de a beneficia de acces la servicii esențiale de bună calitate, inclusiv la servicii de energie, transport, salubritate, servicii financiare și comunicații digitale, iar persoanelor aflate în dificultate ar trebui să li se pună la dispoziție sprijin pentru accesul la astfel de servicii în condiții de egalitate⁹². Este necesar să se asigure, de asemenea, accesul la locuințe sociale sau la asistență pentru locuințe de bună calitate pentru persoanele aflate într-o situație dificilă⁹³. În plus, gospodăriile cu venituri mici și medii, clienții vulnerabili, inclusiv utilizatori finali, persoanele care se confruntă cu sărăcie energetică sau cu riscul de sărăcie energetică și persoanele care trăiesc în locuințe sociale pot beneficia de aplicarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”. Pe lângă protejarea și consolidarea rolului consumatorilor de energie, sunt necesare măsuri specifice pentru a preveni și a combate cauzele profunde ale sărăciei energetice, în special prin promovarea investițiilor care vizează îmbunătățirea eficienței energetice, în special în sectorul locuințelor sociale, în conformitate cu propunerea de reformare a Directivei privind eficiența energetică⁹⁴, adoptată la 14 iulie 2021, precum și cu propunerea de directivă privind performanța energetică a clădirilor⁹⁵, adoptată la 14 decembrie 2021, care abordează, de asemenea, principalele obstacole neeconomice din calea renovării, cum ar fi motivațiile divergente, inclusiv structurile de tip proprietar/chiriaș și structurile de coproprietate. În acest context, trebuie să se acorde o atenție specială anumitor grupuri care prezintă un risc mai mare de a fi afectate de sărăcia energetică, precum femeile, persoanele cu handicap, persoanele în vârstă, copiii și persoanele cu origine rasială sau etnică minoritară. Provocările preexistente și emergente în materie de mobilitate pot fi abordate prin măsuri de sprijin și prin dezvoltarea infrastructurii necesare, cum ar fi transportul public. Prețurile convenabile, accesibilitatea și siguranța mobilității durabile și a diferitelor moduri de transport, inclusiv a transportului privat și public, sunt esențiale pentru a garanta că toată lumea beneficiază de pe urma tranziției verzi și face parte din aceasta. Mobilitatea urbană joacă un rol semnificativ în acest context, astfel cum se reflectă și în Cadrul european pentru mobilitatea urbană⁹⁶ adoptat la 14 decembrie 2021.
- (21) O abordare a tranziției echitabile la nivelul întregii economii ar trebui să sprijine măsurile de politică, bazate pe coordonarea elaborării politicilor și pe consolidarea capacităților operaționale la toate nivelurile și în toate domeniile de politică relevante, acordând, de asemenea, un rol activ autorităților locale și regionale, pe implicarea partenerilor sociali la toate nivelurile și în toate etapele, precum și pe participarea

⁹² „Pilonul european al drepturilor sociale”, proclamat în mod solemn de către Parlamentul European, Consiliu și Comisie, 17 noiembrie 2017, principiul 20.

⁹³ „Pilonul european al drepturilor sociale”, proclamat în mod solemn de către Parlamentul European, Consiliu și Comisie, 17 noiembrie 2017, principiul 19 litera (a).

⁹⁴ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind eficiența energetică (reformare), COM(2021) 558 final.

⁹⁵ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor [astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/844 din 30 mai 2018], COM(2021) 802 final.

⁹⁶ Comunicarea Comisiei „Cadrul european privind mobilitatea urbană”, COM(2021) 811.

efectivă și cu impact a societății civile și a părților interesate. O astfel de coordonare și implicare ar putea garanta că principiile echității și solidarității din cadrul Pactului verde european sunt integrate încă de la început în elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor, oferind baza pentru un sprijin larg și pe termen lung pentru politicile favorabile incluziunii care promovează tranziția verde.

- (22) Este esențial să existe o bază temeinică de date concrete pentru punerea în aplicare a unor politici sociale și privind piața muncii solide, care să asigure o tranziție echitabilă și favorabilă incluziunii. În acest scop, armonizarea treptată și coerența definițiilor, a conceptelor, a clasificărilor și a metodologiilor, în special pe baza Recomandării (UE) 2020/1563 a Comisiei privind sărăcia energetică⁹⁷, facilitează evaluările și comparabilitatea acestora. Noi acțiuni în domeniul cercetării și inovării pot contribui la baza de cunoștințe necesară pentru elaborarea politicilor și articularea discursului public. Pe de altă parte, schimburile de informații cu publicul în toată diversitatea sa și cu principalele părți interesate, de exemplu în ceea ce privește rezultatele evaluărilor, previziunile și exercițiile de monitorizare, pot contribui la elaborarea politicilor și la asumarea responsabilității.
- (23) Sunt necesare date și indicatori detaliați și de înaltă calitate adecvați, în special pentru a evalua impactul social, distributiv și asupra ocupării forței de muncă al politicilor privind schimbările climatice. În prezent, astfel de date și indicatori nu sunt pe deplin disponibili. De exemplu, deși s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește măsurarea sărăciei energetice, ar putea fi elaborați indicatori pentru evaluarea sărăciei din perspectiva transporturilor. Monitorizarea și evaluarea pot fi consolidate printr-o serie de acțiuni, cu accent pe indicatori, tablouri de bord, precum și proiecte-pilot la scară mică și experimentare în materie de politici. Acțiunile se pot baza pe tablourile de bord existente, cum ar fi tabloul de bord social și tabloul de bord al Pactului verde european, care conțin informații relevante privind aspecte specifice ale politicilor privind tranziția echitabilă, sau le pot valorifica.
- (24) În cele din urmă, utilizarea optimă și eficientă a finanțării publice și private și mobilizarea tuturor resurselor disponibile și utilizarea lor efectivă sunt deosebit de importante, având în vedere nevoile de investiții semnificative care decurg din tranziția verde. La nivelul Uniunii, acțiunile relevante sunt sprijinite prin bugetul UE și NextGenerationEU. Acestea vor fi puse în aplicare în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR), al Mecanismului pentru o tranziție justă (MTJ), inclusiv al Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), al Fondului social european Plus (FSE+), al Fondului european de dezvoltare regională (FEDR), al Fondului de coeziune, al Asistenței de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU), al ERASMUS+ și al Fondului european de ajustare la globalizare pentru lucrătorii disponibilizați (FEG), al programului LIFE, al programului Orizont Europa, al Fondului pentru modernizare⁹⁸, al Fondului pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice și al fondurilor din cadrul politicii agricole comune (PAC). În plus, Comisia sprijină statele membre prin intermediul Instrumentului de sprijin tehnic, oferind expertiză tehnică personalizată pentru elaborarea și punerea în aplicare a reformelor, inclusiv a celor care promovează o tranziție echitabilă către neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon.

⁹⁷ Recomandarea (UE) 2020/1563 a Comisiei din 14 octombrie 2020 privind sărăcia energetică (JO L 357, 27.10.2020, p. 35).

⁹⁸ În afara bugetului UE și a NGEU.

- (25) Semestrul european este cadrul de coordonare a politicilor economice și în domeniul ocupării forței de muncă ale UE, inclusiv în ceea ce privește aspectele relevante din punct de vedere economic și social ale tranziției verzi și ale tranziției digitale. Acesta va continua să joace același rol în faza de redresare și în promovarea dublei tranziții, structurate în jurul celor patru dimensiuni ale sustenabilității competitive și în conformitate cu obiectivele de dezvoltare durabilă. În cadrul semestrului european, Comisia va monitoriza îndeaproape rezultatele și impacturile socioeconomice și, după caz, va propune recomandări specifice fiecărei țări pentru a se asigura că nimeni nu este lăsat în urmă. Complementaritatea cu măsurile care beneficiază de sprijin în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență va fi prioritară. Prin urmare, monitorizarea prezentei recomandări va avea loc în contextul semestrului european, pe baza unor evaluări adecvate, a unor evaluări ale impactului politicilor și a stadiului punerii în aplicare a orientărilor prevăzute în prezenta recomandare.
- (26) În plus, ca parte a proiectelor de planuri naționale privind energia și clima (PNEC) și a actualizărilor finale ale acestora în 2023 și, respectiv, în 2024, în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul privind guvernanta⁹⁹, statele membre ar trebui să se bazeze pe prezenta recomandare pentru a lua în considerare integrarea evaluărilor privind impactul social, distributiv și asupra ocupării forței de muncă și a aspectelor legate de tranziția echitabilă în cele cinci dimensiuni ale uniunii energetice și pentru a consolida în continuare măsurile de politică pentru abordarea acestor impacturi, cu un accent deosebit pe sărăcia energetică.
- (27) În plus, monitorizarea punerii în aplicare a prezentei recomandări se poate baza pe dovezile existente în contextul proceselor de supraveghere multilaterală instituite, în special în cadrul semestrului european. Consiliul sau Comisia poate solicita Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și Comitetului pentru protecție socială, în conformitate cu articolele 150 și, respectiv, 160 din TFUE, să examineze, în domeniul lor de competență respectiv, punerea în aplicare a prezentei recomandări pe baza unei raportări adecvate din partea Comisiei și a altor instrumente de supraveghere multilaterală. De asemenea, în acest context, Comisia depune eforturi pentru a îmbunătăți disponibilitatea datelor, pentru a actualiza, a elabora și a utiliza cadre și orientări metodologice, inclusiv pentru măsurarea sărăciei energetice și a sărăciei din perspectiva transporturilor și a inegalităților de mediu, precum și pentru a evalua eficacitatea și impactul real al măsurilor de politică.

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

OBIECTIV

- (1) În conformitate cu principiile Pactului verde european și cu Pilonul european al drepturilor sociale, prezenta recomandare urmărește să asigure că tranziția Uniunii către o economie neutră din punct de vedere climatic și sustenabilă din punctul de vedere al mediului până în 2050 este echitabilă și nu lasă pe nimeni în urmă.
- (2) În acest scop, statele membre sunt invitate să adopte și, în strânsă cooperare cu partenerii sociali, după caz, să pună în aplicare pachete de politici cuprinzătoare și coerente, care să abordeze aspectele sociale și de ocupare a forței de muncă, pentru a promova o tranziție echitabilă în cadrul tuturor politicilor, în special al politicilor

⁹⁹ În conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernanta.

privind clima, energia și mediul, precum și pentru a utiliza în mod optim finanțarea publică și privată.

DEFINIȚII

- (3) În sensul prezentei recomandări, se aplică următoarele definiții:
- (a) „tranziția verde” înseamnă tranziția economiei și a societății UE către realizarea obiectivelor climatice și de mediu, în principal prin politici și investiții, în conformitate cu Legea europeană a climei de stabilire a obligației de a atinge neutralitatea climatică până în 2050, cu Pactul verde european și cu Acordul de la Paris;
 - (b) „obiective climatice și de mediu” înseamnă cele șase obiective prevăzute în Regulamentul (UE) 2020/852¹⁰⁰, și anume: atenuarea schimbărilor climatice; adaptarea la schimbările climatice; utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine; tranziția către o economie circulară; prevenirea și controlul poluării; precum și protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor;
 - (c) „persoanele și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde” înseamnă persoanele al căror acces efectiv la locuri de muncă de calitate, inclusiv la activități independente, și/sau la educație și formare și/sau la un nivel de trai decent și la servicii esențiale este limitat în mod semnificativ sau riscă să fie limitat în mod semnificativ ca o consecință directă sau indirectă a tranziției verzi;
 - (d) „persoane și gospodării aflate în situații vulnerabile” înseamnă persoanele care, independent de tranziția verde, se confruntă sau riscă să se confrunte cu o situație de acces semnificativ limitat la locuri de muncă de calitate, inclusiv la activități independente, și/sau la educație și formare și/sau la un nivel de trai decent și la servicii esențiale, ceea ce implică capacități reduse de adaptare la consecințele tranziției verzi;
 - (e) „microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii” înseamnă întreprinderi care au mai puțin de 250 de angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă individuală, și a căror cifră de afaceri anuală nu depășește 50 de milioane EUR și/sau al căror bilanț anual total nu depășește 43 de milioane EUR, calculat în conformitate cu articolele 3-6 din anexa I la Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei¹⁰¹;
 - (f) „sărăcie energetică” înseamnă situația definită la articolul 2 punctul 49 din Directiva privind eficiența energetică reformată¹⁰², și anume „lipsa accesului unei gospodării la serviciile energetice esențiale care garantează condiții decente de trai și de sănătate, inclusiv servicii adecvate de încălzire, răcire și

¹⁰⁰ Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088 (JO L 198, 22.6.2020, p. 13) („Regulamentul privind taxonomia”) prevede un sistem de clasificare comun pentru activitățile economice durabile.

¹⁰¹ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

¹⁰² Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind eficiența energetică (reformare), COM(2021) 558 final.

iluminare, precum și energia necesară pentru funcționarea aparatelor electrice, în contextul național relevant, în contextul politicii sociale existente și al altor politici relevante¹⁰³;

- (g) „servicii esențiale” înseamnă servicii de bună calitate, inclusiv apă, salubritate, energie, transporturi și mobilitate, servicii financiare și comunicații digitale; este necesar să se pună la dispoziția celor care au nevoie sprijin pentru accesul la astfel de servicii, în conformitate cu principiul 20 din Pilonul european al drepturilor sociale, precum și să se ofere oportunități de reducere a costurilor, inclusiv prin servicii de reutilizare, reparare, donare și partajare;
- (h) „pachet de politici” înseamnă un set cuprinzător și coerent de măsuri de politică care integrează politicile privind ocuparea forței de muncă, competențele și politicile sociale cu politicile privind clima, energia, transporturile, mediul și alte politici privind tranziția verde, printr-o abordare bine coordonată, bazată pe una sau mai multe strategii și/sau planuri de acțiune naționale, și care beneficiază de mecanisme de coordonare și de guvernanță la nivelul UE, după caz.

PACHETE DE POLITICI PENTRU O TRANZIȚIE VERDE ECHITABILĂ

- (4) Pentru a oferi un sprijin activ necesar creării unor locuri de muncă de calitate pentru o tranziție echitabilă și a pentru a valorifica Recomandarea EASE, statele membre sunt încurajate să ia în considerare, în strânsă cooperare cu partenerii sociali, următoarele măsuri de sprijinire a persoanelor celor mai afectate de tranziția verde, în special a celor aflate în situații vulnerabile, și, dacă este cazul, să le ajute să treacă, prin intermediul unui loc de muncă sau al unei activități independente, la activități economice care contribuie la obiectivele climatice și de mediu:
 - (a) Sprijinirea în mod eficace a accesului la locuri de muncă de calitate, în special prin asistență personalizată în căutarea unui loc de muncă și prin cursuri de învățare flexibile și modulare care vizează inclusiv competențele verzi și digitale, după caz. Luarea în considerare, de asemenea, a programelor de ocupare a forței de muncă bine concepute, bine orientate și încadrate în timp, care pregătesc beneficiarii prin formare, în special persoanele aflate în situații vulnerabile, pentru participarea continuă pe piața muncii;
 - (b) Utilizarea în mod eficace a stimulentei specifice și bine concepute pentru angajare și tranziție, inclusiv prin luarea în considerare a utilizării adecvate a subvențiilor salariale și de recrutare și a stimulentei legate de contribuțiile la asigurările sociale, pentru a însoți tranzițiile pe piața muncii și mobilitatea forței de muncă între regiuni și țări, având în vedere oportunitățile și provocările tranziției verzi;
 - (c) Promovarea antreprenoriatului, inclusiv a întreprinderilor sociale¹⁰⁴, în special în regiunile care se confruntă cu provocări legate de tranziție și, după caz, în

¹⁰³ Deși definiția conceptului de „clienți vulnerabili” este lăsată la latitudinea statelor membre, aceasta include gospodăriile care nu pot să își încălzească sau să își răcească locuințele în mod adecvat și/sau care au restanțe la plata facturilor la utilități, în conformitate cu Recomandarea Comisiei privind sărăcia energetică, C/2020/9600 final (JO L 357, 27.10.2020, p. 35).

¹⁰⁴ Comunicarea Comisiei „Construirea unei economii în serviciul cetățenilor: un plan de acțiune pentru economia socială”, COM(2021) 778 final.

sectoarele care promovează obiective climatice și de mediu, cum ar fi economia circulară. Sprijinul ar trebui să combine măsuri financiare, inclusiv granturi, împrumuturi sau capitaluri proprii, și măsuri nefinanciare, inclusiv servicii de formare și de consiliere, adaptate la fiecare etapă a ciclului de viață al întreprinderii. Acesta ar trebui să fie favorabil incluziunii și accesibil grupurilor subreprezentate și dezavantajate;

- (d) Stimularea creării de locuri de muncă, în special în teritoriile cele mai afectate de tranziția verde și, după caz, în sectoarele care promovează obiectivele climatice și de mediu, cum ar fi economia circulară, prin facilitarea accesului microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici și mijlocii la finanțare și la piețe, în special a celor care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, în vederea promovării competitivității, a inovării și a ocupării forței de muncă la nivelul întregii piețe unice, inclusiv în sectoarele și ecosistemele de importanță strategică în contexte naționale și locale;
 - (e) Asigurarea punerii în aplicare și a respectării efective a normelor existente privind condițiile de muncă, în special în ceea ce privește securitatea și sănătatea în muncă, organizarea muncii și implicarea lucrătorilor, pentru a garanta calitatea locurilor de muncă în tranziție, inclusiv în activitățile economice care contribuie la obiectivele climatice și de mediu;
 - (f) Promovarea utilizării unor standarde de achiziții publice responsabile social¹⁰⁵, inclusiv prin intermediul unor criterii de atribuire de natură socială care să creeze oportunități pentru persoanele cele mai afectate de tranziția verde, promovând totodată criteriile de atribuire verzi;
 - (g) Asigurarea implicării depline și semnificative a lucrătorilor și a reprezentanților acestora în ceea ce privește anticiparea schimbărilor și gestionarea proceselor de restructurare, inclusiv a celor legate de tranziția verde, în conformitate cu Cadrul de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și a restructurării¹⁰⁶.
- (5) Pentru a asigura accesul egal la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții favorabile incluziunii și de calitate, precum și egalitatea de șanse, statele membre sunt încurajate să ia în considerare următoarele măsuri, care urmează să fie puse în aplicare în strânsă cooperare cu partenerii sociali, în special în sprijinul persoanelor și al gospodăriilor celor mai afectate de tranziția verde, în special al celor aflate în situații vulnerabile:
- (a) Integrarea aspectelor sociale și de ocupare a forței de muncă ale tranziției verzi în dezvoltarea și punerea în aplicare a strategiilor naționale în materie de competențe în cadrul Agendei europene pentru competențe și instituirea și orientarea în mod proactiv a parteneriatelor cu părțile interesate în temeiul Pactului privind competențele, asigurându-se în special că în centrul parcursurilor de tranziție create în comun se află competențele pentru

¹⁰⁵ În conformitate cu Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 151, 7.6.2019, p. 70) și cu Comunicarea Comisiei „Achiziții responsabile social – Un ghid al aspectelor sociale care trebuie luate în considerare în procedurile de achiziții publice (ediția a doua)” (JO C 237, 18.6.2021, p. 1).

¹⁰⁶ Comunicarea Comisiei „Cadrul de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și restructurare”, COM(2013) 882 final.

ecosistemele industriale relevante care contribuie la obiectivele climatice și de mediu;

- (b) Elaborarea de informații și perspective actualizate privind piața muncii și competențele, identificând și anticipând nevoile de competențe specifice ocupațiilor și transversale. Valorificarea instrumentelor și a inițiativelor existente, inclusiv expertiza și cooperarea cu partenerii sociali și cu părțile interesate relevante. Adaptarea în consecință a programelor de educație și formare;
 - (c) Asigurarea unei educații și formări inițiale de înaltă calitate și favorabile incluziunii, inclusiv a educației și formării profesionale, care să înzestreze cursanții cu aptitudini și competențe relevante pentru tranziția verde. Învățarea pentru durabilitate, incluzând științele, tehnologia, ingineria și matematica (STIM), abordările interdisciplinare și competențele digitale, ar trebui să facă parte integrantă din aceste programe. Adoptarea unor măsuri specifice pentru a atrage femeile și alte grupuri care sunt în prezent subreprezentate în domeniile profesionale în cauză;
 - (d) Introducerea sau consolidarea schemelor de sprijin pentru ucenicii și stagii remunerate cu o componentă solidă de formare, în special în microîntreprinderi și în întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv în cele care contribuie la obiectivele climatice și de mediu și în sectoarele care se confruntă cu deficite deosebite de personal calificat, cum ar fi construcțiile și TIC. Aceste scheme ar trebui să facă obiectul monitorizării și evaluării și să garanteze calitatea locurilor de muncă, în conformitate cu Cadrul european pentru ucenicii de calitate și eficace¹⁰⁷ și cu Cadrul de calitate pentru stagii¹⁰⁸;
 - (e) Sporirea participării adulților la activități de formare pe tot parcursul vieții profesionale, în conformitate cu nevoile de perfecționare și recalificare pentru tranziția verde, prin asigurarea disponibilității sprijinului pentru formare la locul de muncă, în cadrul tranzițiilor profesionale și pentru competențe transversale, în special pentru a facilita reconversia către sectoarele și activitățile economice care se preconizează că se vor extinde. În acest scop, furnizarea de drepturi la formare în conformitate cu propunerea de recomandare a Consiliului privind conturile personale de învățare¹⁰⁹ și sub formă de concediu plătit pentru formare și orientare profesională. Sprijinirea dezvoltării unor cursuri scurte, de calitate și recunoscute pe scară largă, bazate pe abordarea europeană a micro-certificatelor¹¹⁰.
- (6) Pentru a asigura în permanență echitatea sistemelor de beneficii fiscale și de protecție socială în contextul tranziției verzi și pe baza Recomandării privind accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă¹¹¹, statele membre sunt încurajate să ia în considerare următoarele

¹⁰⁷ Recomandarea Consiliului din 15 martie 2018 privind un Cadru european pentru ucenicii de calitate și eficace (JO C 153, 2.5.2018, p. 1).

¹⁰⁸ Recomandarea Consiliului din 10 martie 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii (JO C 88, 27.3.2014, p. 1).

¹⁰⁹ Propunere de recomandare a Consiliului privind conturile personale de învățare, COM(2021) 773 final.

¹¹⁰ Propunere de recomandare a Consiliului privind o abordare europeană a micro-certificatelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de inserție profesională, COM(2021) 770 final.

¹¹¹ Recomandarea Consiliului din 8 noiembrie 2019 privind accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă (JO C 387, 15.11.2019, p. 1).

măsurile pentru sprijinirea persoanelor și a gospodăriilor celor mai afectate de tranziția verde, în special a celor aflate în situații vulnerabile, pentru a facilita tranzițiile pe piața muncii, inclusiv tranzițiile către activități economice care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, pentru a preveni și a atenua sărăcia energetică și sărăcia din perspectiva transporturilor și pentru a diminua efectele regresive ale măsurilor de politică:

- (a) Evaluarea și, dacă este necesar, adaptarea sistemelor de impozitare având în vedere provocările care decurg din tranziția către neutralitatea climatică, în special prin deplasarea presiunii fiscale dinspre forța de muncă și prin reducerea sarcinii fiscale pentru grupurile cu venituri mici și medii către alte surse care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, prevenind și atenuând efectele regresive, menținând caracterului progresiv al impozitării directe și garantând finanțarea unor măsuri adecvate de protecție socială și de investiții, în special a celor orientate către tranziția verde;
 - (b) Evaluarea și, după caz, adaptarea sistemelor de protecție socială și a politicilor de incluziune socială, având în vedere provocările în materie de ocupare a forței de muncă, provocările sociale și în materie de sănătate generate de tranziția verde, pentru a asigura în permanență adecvarea și sustenabilitatea lor. În acest scop, analizarea modului în care securitatea adecvată a veniturilor, inclusiv prin intermediul unor sisteme inovatoare de tranziție de la un loc de muncă la altul, al indemnizațiilor de șomaj și al sistemelor de venit minim, poate fi cel mai bine asigurată și adaptată la nevoile generate de tranziția verde. De asemenea, asigurarea furnizării și a finanțării durabile a unor servicii sociale, de sănătate și de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate, la prețuri convenabile și accesibile, în special pentru persoanele și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde, mai ales prin investiții în infrastructura socială pentru îngrijirea copiilor, îngrijirea pe termen lung și asistența medicală;
 - (c) Completarea măsurilor evidențiate la punctul 7 litera (a) pe durata implementării acestora și, dacă este necesar, asigurarea sprijinului direct specific și temporar pentru venit, în special pentru persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile, pentru a atenua evoluțiile negative ale veniturilor și ale prețurilor, legate, de asemenea, de îmbunătățirea stimulentei pentru realizarea urgentă a obiectivelor climatice și de mediu necesare, menținând totodată semnalele de preț care sprijină tranziția verde. În acest scop, asigurarea disponibilității unei finanțări adecvate pentru aceste măsuri, inclusiv prin îmbunătățirea calității cheltuielilor publice, prin utilizarea optimă a Fondului pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice și prin utilizarea resurselor bugetare create de impozitele pe energie și de taxele de mediu și de sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii;
 - (d) Îmbunătățirea soluțiilor privind conștientizarea riscurilor, reducerea riscurilor și transferul riscurilor în ceea ce privește gospodăriile și întreprinderile, în special microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii, în special prin asigurarea disponibilității și a prețurilor convenabile ale soluțiilor de asigurare, mai ales pentru persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile.
- (7) Pentru a asigura accesul la servicii esențiale și locuințe la prețuri convenabile pentru persoanele și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde, în special pentru persoanele aflate în situații vulnerabile, statele membre sunt încurajate să ia în considerare următoarele măsuri:

- (a) Mobilizarea sprijinului financiar public și privat și oferirea de stimulente pentru investiții private în surse regenerabile de energie și în eficiența energetică, completate de consiliere pentru consumatori în vederea unei mai bune gestionări a consumului lor de energie și a luării unor decizii în cunoștință de cauză cu privire la economisirea energiei, pentru a-și reduce facturile la energie, vizând în special gospodăriile și comunitățile vulnerabile. În acest scop, asigurarea disponibilității unei finanțări adecvate pentru aceste măsuri, inclusiv prin îmbunătățirea calității cheltuielilor publice, prin utilizarea optimă a Fondului pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice și prin utilizarea resurselor bugetare create de impozitele pe energie și de taxele de mediu și de sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii;
- (b) Prevenirea și atenuarea sărăciei energetice prin promovarea și punerea în aplicare a unor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, printre care investiții publice și private în locuințe pentru a stimula renovările, inclusiv în sectorul locuințelor sociale¹¹². În acest scop, oferirea de stimulente fiscale, granturi și împrumuturi bine concepute, împreună cu consilierea aferentă, inclusiv microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii, acordând în același timp atenția cuvenită stimulentele, în special în rândul proprietarilor și chiriașilor, precum și evoluției costurilor cu locuința, în special pentru gospodăriile aflate în situații vulnerabile;
- (c) Capacitarea consumatorilor de energie, inclusiv a gospodăriilor aflate în situații vulnerabile, prin dezvoltarea autoaprovizionării prin acorduri individuale privind energia din surse regenerabile, precum și prin alte servicii prin intermediul comunităților de energie ale cetățenilor¹¹³, însoțite de măsuri și campanii educaționale, acordându-se o atenție specială persoanelor aflate în situații vulnerabile și consumatorilor care locuiesc în zone rurale;
- (d) Prevenirea și soluționarea problemelor și obstacolelor în materie de mobilitate și transport pentru gospodăriile aflate în situații vulnerabile, în special în regiunile și localitățile îndepărtate, rurale și cu venituri mici, prin măsuri de politică și de sprijin adecvate și prin dezvoltarea infrastructurii necesare, pentru a îmbunătăți conectivitatea esențială, permițând accesul la educație, sănătate, ocuparea forței de muncă și participarea socială. În special, asigurarea disponibilității, inclusiv a frecvenței, transportului public cu emisii scăzute și, după caz, promovarea adoptării modurilor durabile de mobilitate privată¹¹⁴, cu accent pe asigurarea prețurilor convenabile, a accesibilității și a siguranței;
- (e) Facilitarea accesului la un consum durabil, inclusiv la alimentație, în special pentru persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile și, mai ales, pentru copii, și promovarea oportunităților de reducere a costurilor legate de economia circulară. În acest scop, oferirea de stimulente și instrumente eficiente, precum acțiuni de inovare socială și inițiative locale, sprijinirea sistemelor de reutilizare, reparare, donare și partajare, inclusiv prin intermediul

¹¹² În conformitate cu viitoarele orientări revizuite privind clima, energia și ajutorul pentru mediu, prevăzute a se aplica începând cu 2022.

¹¹³ Astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 11 din Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (JO L 158, 14.6.2019, p. 125).

¹¹⁴ În conformitate cu Comunicarea Comisiei „Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă – înscrierea transporturilor europene pe calea viitorului”, COM(2020) 789 final.

întreprinderilor sociale, și promovarea educației și sensibilizarea cu privire la durabilitatea mediului pentru cursanții de toate vârstele și de la toate nivelurile de educație¹¹⁵.

ELEMENTE TRANSVERSALE PENTRU MĂSURI DE POLITICĂ ÎN SPRIJINUL UNEI TRANZIȚII VERZI ECHITABILE

- (8) Pentru a promova tranziția verde într-un mod favorabil incluziunii și democratic, integrând obiective de tranziție echitabilă încă de la început în procesul de elaborare a politicilor de la toate nivelurile și asigurând o abordare eficace la nivelul întregii economii a politicilor de tranziție echitabilă, statele membre sunt invitate:
- (a) Să coordoneze elaborarea politicilor la toate nivelurile și în toate domeniile de politică relevante, în special în contextul semestrului european, inclusiv cercetarea și inovarea, în vederea creării unui cadru de politică integrat și favorabil care să acorde atenția cuvenită efectelor distributive, precum și efectelor colaterale pozitive și negative, inclusiv în regiunile transfrontaliere, și să integreze strategii de evaluare adecvate și sistematice, inclusiv evaluări ex-ante și ex-post;
 - (b) Să acorde un rol activ autorităților locale și regionale, având în vedere proximitatea acestora față de cetățeni și întreprinderile locale, în punerea în aplicare și monitorizarea politicilor de tranziție echitabilă;
 - (c) Să implice partenerii sociali de la nivel național, regional și local în toate etapele procesului de elaborare a politicilor prevăzute în prezenta recomandare, inclusiv prin dialog social și negocieri colective, dacă este cazul. În plus, să promoveze în continuare implicarea deplină a partenerilor sociali în conceperea și punerea în aplicare a parcursurilor de tranziție pentru ecosistemele industriale în cadrul noii strategii industriale actualizate a UE;
 - (d) Să capaciteze și să abiliteze cetățenii, societatea civilă și părțile interesate, inclusiv organizațiile care reprezintă persoane aflate în situații vulnerabile, inclusiv femei, persoane cu handicap, tineri și copii, pentru care sunt necesare acțiuni urgente în domeniul climei, precum și actorii din economia socială, inclusiv prin Pactul climatic european¹¹⁶, în vederea participării acestora la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor, inclusiv prin utilizarea unor noi modele participative care implică persoane aflate în situații vulnerabile;
 - (e) Să consolideze capacitățile operaționale ale serviciilor publice relevante de a oferi orientări și sprijin eficace pentru punerea în aplicare a unor politici de tranziție echitabilă. În special, să consolideze serviciile publice de ocupare a forței de muncă pentru a sprijini tranzițiile pe piața muncii și informațiile privind competențele, precum și inspectoratele de muncă pentru a garanta condițiile de muncă. În plus, să mobilizeze serviciile sociale și de sănătate, după caz, în special pentru a sprijini tranzițiile pe piața muncii și pentru a aborda sărăcia energetică.

¹¹⁵ Propunere de recomandare a Consiliului privind învățarea în vederea durabilității mediului, COM(2021) 557 final.

¹¹⁶ Comunicarea Comisiei „Pactul climatic european”, COM(2020) 788 final.

- (9) Pentru a asigura disponibilitatea și calitatea datelor și a dovezilor necesare pentru a pune în aplicare politici sociale și privind piața muncii solide pentru o tranziție echitabilă către neutralitatea climatică, statele membre sunt invitate:
- (a) Să consolideze baza de date privind politicile de tranziție echitabilă, printre altele prin promovarea armonizării treptate și a consecvenței definițiilor, conceptelor și metodologiilor, inclusiv pe baza Recomandării (UE) 2020/1563 a Comisiei privind sărăcia energetică și a acțiunilor subsecvente în cadrul Grupului de coordonare privind sărăcia energetică și consumatorii vulnerabili, precum și prin utilizarea metodelor disponibile pentru evaluările impactului politicilor; Să includă, de asemenea, strategii de evaluare și de colectare a datelor în pregătirea și elaborarea măsurilor de politică și a inițiativelor legislative relevante;
 - (b) Să elaboreze și să integreze utilizarea unor evaluări (ex-ante) solide și transparente ale impactului social, distributiv și asupra ocupării forței de muncă, ca parte a reformelor și măsurilor naționale în domeniul climei, energiei și mediului;
 - (c) Să asigure o monitorizare eficace și transparentă și o evaluare independentă (ex-post) a efectelor sociale, distributive și asupra ocupării forței de muncă ale reformelor și măsurilor naționale care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, implicând partenerii sociali și alte părți interesate în identificarea întrebărilor de evaluare și, după caz, în elaborarea și punerea în aplicare a strategiilor de evaluare și consultare;
 - (d) Să consolideze acțiunile de cercetare și inovare la nivel național și la nivelul UE, inclusiv prin finanțare din programul Orizont Europa, pentru a îmbunătăți modelarea și evaluarea dimensiunii macroeconomice, din perspectiva ocupării forței de muncă și a dimensiunii sociale a politicilor privind schimbările climatice; Să promoveze implicarea partenerilor sociali în punerea în aplicare a acțiunilor relevante de cercetare și inovare, în special a misiunilor Orizont Europa privind „Adaptarea la schimbările climatice, inclusiv transformarea societății” și „Orașele inteligente și neutre din punct de vedere climatic”, care pot contribui la dezvoltarea unor soluții practice în sprijinul tranziției verzi la nivel regional și local;
 - (e) Să prezinte publicului rezultatele evaluărilor, ale previziunilor și ale exercițiilor de monitorizare la intervale regulate și să organizeze schimburi cu partenerii sociali, cu societatea civilă și cu alte părți interesate cu privire la principalele rezultate și posibile ajustări.

UTILIZAREA OPTIMĂ A FINANȚĂRII PUBLICE ȘI PRIVATE

- (10) Pentru a oferi sprijin financiar și investiții eficiente din punctul de vedere al costurilor, în conformitate cu cadrul privind ajutoarele de stat, pentru a aborda aspectele sociale și referitoare la piața muncii ale unei tranziții verzi echitabile, exploatând totodată sinergiile dintre programele și instrumentele disponibile și concentrându-se pe regiunile și ecosistemele industriale cele mai afectate, statele membre sunt invitate:
- (a) Să pună pe deplin în aplicare reformele și investițiile relevante din cadrul planurilor de redresare și reziliență, asigurând complementaritatea cu alte fonduri;

- (b) Să mobilizeze și să asigure o utilizare coerentă și optimă a instrumentelor și opțiunilor de finanțare existente, inclusiv a asistenței tehnice, la nivelul statelor membre și al UE, pentru a sprijini acțiunile și investițiile relevante. Instrumentele de finanțare ale UE includ, în special, fondurile politicii de coeziune, Mecanismul pentru o tranziție justă, InvestEU, Instrumentul de sprijin tehnic, ERASMUS+, Fondul european de ajustare la globalizare pentru lucrătorii disponibilizați (FEG), programul LIFE și Fondul pentru modernizare;
- (c) Să angajeze și să aloce resurse naționale adecvate pentru a contribui la punerea în aplicare a unor seturi cuprinzătoare de măsuri care să asigure o tranziție verde echitabilă. Aceste măsuri ar trebui să fie finanțate în mod adecvat, inclusiv prin îmbunătățirea calității cheltuielilor publice, mobilizarea în continuare a finanțării private și/sau utilizarea veniturilor publice suplimentare, bazându-se, de asemenea, pe creșterea veniturilor provenite din comercializarea certificatelor de emisii; Să țină seama de aspectele legate de ocuparea forței de muncă, de aspectele sociale și distributive în dezvoltarea practicilor bugetare verzi;
- (d) Să conceapă o combinație echilibrată de măsuri în planurile naționale pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice din cadrul Fondului pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice propus, inclusiv prin completarea investițiilor verzi, acolo unde este necesar, în așteptarea impactului investițiilor asupra reducerii emisiilor și a facturilor la energie, cu măsuri temporare și specifice de sprijin pentru venit pentru a compensa gospodăriile vulnerabile și gospodăriile care sunt utilizatori de transport, ținând seama, de asemenea, după caz, de provocările relevante specifice fiecărei țări identificate și de recomandările emise în contextul semestrului european.

ACȚIUNI VIITOARE PENTRU O TRANZIȚIE VERDE ECHITABILĂ

- (11) Pentru a întreprinde acțiuni utile subsecvente prezentei recomandări a Consiliului, Consiliul Uniunii Europene salută intenția Comisiei de:
 - (a) A intensifica schimburile cu principalele părți interesate, cu persoanele și comunitățile vizate, precum și schimburile de bune practici, inclusiv în contextul parcursurilor de tranziție ale ecosistemelor industriale¹¹⁷, în special într-un context transfrontalier și cu accent pe regiunile și sectoarele cele mai afectate;
 - (b) A sprijini îmbunătățirea adecvării, a coerenței și a eficacității politicilor de tranziție echitabilă ale statelor membre, inclusiv în ceea ce privește aspectele legate de ocuparea forței de muncă, aspectele sociale și distributive care trebuie luate în considerare la elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea planurilor naționale și a strategiilor pe termen lung, eventual și în contextul viitoarei revizuirii a Regulamentului privind guvernanta, după caz;
 - (c) A consolida baza de date, în special prin accesarea surselor de date administrative și, după caz, a datelor provenite de la partenerii sociali, industrii, societatea civilă și sondajele de opinie publică, precum și de a actualiza

¹¹⁷ Astfel cum s-a anunțat în strategia industrială actualizată, de exemplu construcțiile, industriile mari consumatoare de energie sau mobilitatea.

orientările metodologice pentru evaluarea impactului social, distributiv și asupra ocupării forței de muncă al tranziției echitabile și al politicilor în domeniul climei și al energiei, inclusiv în contextul semestrului european, după caz;

- (d) A consolida monitorizarea periodică și analiza prospectivă privind evoluțiile și riscurile legate de sărăcia energetică în UE, inclusiv aspectele sociale și distributive, pentru a contribui, de asemenea, la activitatea Grupului de coordonare privind sărăcia energetică și consumatorii vulnerabili și a altor grupuri de experți relevante;
- (e) A dezvolta în continuare cercetarea și de a consolida datele existente privind definirea, monitorizarea și evaluarea progreselor înregistrate în direcția asigurării unui acces adecvat la serviciile esențiale, inclusiv prin dezvoltarea conceptului de „sărăcie din perspectiva transporturilor”, dacă este cazul, în special în contextul tranziției verzi către o economie durabilă a bunăstării;
- (f) A evalua progresele înregistrate în punerea în aplicare a prezentei recomandări în contextul supravegherii multilaterale în cadrul semestrului european, pe baza tablourilor de bord și a cadrelor de monitorizare existente, completate de indicatori suplimentari, după caz; A lua în considerare orientările furnizate în prezenta recomandare în temeiul Regulamentului privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice, în special ca parte a evaluărilor sale din cadrul viitoarei actualizări a planurilor naționale integrate privind energia și clima în perioada 2023-2024.

Adoptată la Strasbourg,

*Pentru Consiliu,
Președintele*